

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

Vol. LXXX Kaina 35 c.

TREČIADIENIS - WEDNESDAY, LIEPA - JULY 5, 1989

Nr. 129

LKB Kronika, Nr. 80

(Tęsinys)

Pareiškimai ir protestai

Panevėžio miesto vykdomojo komiteto Pirmininkui

Nuorėnai:
Kardinolui Vincentui Sladkevičiui,
RRT įgaliotiniui Petriui Anilioniui

Eina nuo 1972 metų,
Perskaitę duok kitam!
Jei gali, padaugink!

Panevėžio vyskupijos kurijos,
vyskupijos Kunigų tarybos
ir miesto kunigų

Pareiškimas

Mūsų šaliai žengiant persitvarkymo ir viešumo keliu, galėtų pilniau normalizuotis Bažnyčios ir Valstybės santykiai. Todėl mes, tikinčiųjų prašomi, kreipiamės į jus, kad Panevėžio miesto centre esanti Švč. Trejybės (Marijonų) bažnyčia būtų atiduota tiems, kurie ją statė ir joje meldėsi.

II-ojo Pasaulinio karo metu bažnyčia buvo gerokai sužalota, bet pokario metais tikintieji ją suremontavo. Bažnyčia veikė iki 1949 metų. Bažnyčios komitetas ilgai ją gynė, bet Stalino kulto laikais neįmanoma buvo ką nors apginti. Bažnyčia buvo uždaryta, paversta šokių sale, vėliau sandėliu, o dar vėliau parodų rūmais.

Mes prašome, kad miesto vykdomasis komitetas nors iš dalies ištaisytų moralinę ir materialinę skriaudą, padarytą tinkintiesiems, ir bažnyčia vėl taptų maldos namais. Bažnyčia ugdo ir puoselėja dvasingumą, ko taip šiandien stokojama.

Prieš II-ąjį Pasaulinį karą mieste buvo apie 30,000 gyventojų, šiandien - 120,000, o 2000 m. oficialiai prognozuojama, kad gyventojų skaičius turėtų išaugti iki 140,000. Atitinkamai auga ir tikinčiųjų skaičius, jį dar papildo iš kaimo pasimelsti atvykę žmonės. Tada mieste buvo keturios bažnyčios, o dabar veikiančios tik dvi.

(Bus daugiau)

Galbūt kas nors nori, kad mes peštumės

Gdanskas. - Vilniaus krašte reikiama lenkų nuotaikos nepalankios lietuviams. Sąjūdžio „Atgimimas“ korespondentė Laima Pangonytė buvo nuvykusi į Lenkiją ir kalbėjosi su Solidarumo vadu Lech Walesa.

Pasikalbėjimo metu Solidarumo vadas pasisakė nedaug ką žinąs apie Sąjūdį, tačiau jis pasisakė už reformas. Lenkai turi reformų siekti evoliucijos keliu. Nėra jokio kito pasirinkimo. Ne viskas, kas bloga sistemoje, yra Stalino palikimas. Jo seniai nebėra, bet jo įteisinta vienintelė partija tebėra visuose sovietų sistemose kraštuose. Lenkijoje visuomenė tik už reformas. Visi kovoją prieš cenzūrą. Solidarumo kova nebūvo vien tik darbininkų, nors jų yra dauguma. Lenkijoje visi kovoją už išsilavinimą iš stalinistinės sistemos.

Mirė Gromyko

Maskva. - Ilgų metų užsienio reikalų ministris ir buvęs Sovietų Sąjungos prezidentas Andrei Gromyko kaip „Tassas“ praneša, mirė sulaukęs 79 metų amžiaus. Jis buvo ambasadoriumi Amerikoje, Jungtinėse Tautose ir Britanijoje, o nuo 1957 m. iki 1985 m. Užsienio reikalų ministru. Jungtinėse Tautose jis pagarsėjo savo geležiniu „nyet“, vetuodamas rezolucijas bei nutarimus. Per tą laiką jis savo pareigas ėjo prie penkių Sovietų Sąjungos vadų, visada išlikdamas tarnyboje. Jis dalyvavo pasitarimuose darydamas spaudimą sudaryti sovietų-amerikiečių Antrojo Pasaulinio karo metu sąjungą, buvo Jungtinių Tautų įstatų sudaryme ir nuolatinis pasitarimų dalyvis, pradedant Winstonu Churchilliu ir baigiant prezidentu Jimmy Carteriu. Jo vienoda šalta akmeninė veido išraiška buvo plačiai žinoma užsienio valstybių vyriausybėms. Visai neseniai duotame pasikalbėjime dviem vokiečių laikraščiams jis pasakė nežinąs, kad būtų buvęs kokie nors 1939 m. aktai.

Baikime kovoti

Korespondentė klausė Walesos apie Vilniaus krašto lenkus, paaiškindama problemą, jog esą atvažiuoja Solidarumo lenkai ir kalbina Lietuvoje gyvenančius lenkus - „tuteišus“, kaip jie save vadina, kad neremtų Sąjūdžio. Lech Walesa ir tai atsakė, kad jis siekia meilės, lygybės, pagarbos, ne kovos. „Baikime su kovomis. Reikia siekti santarvės. Kova neveda prie gero. Mes daug ką praradome senovėje. Nereikia šito daryti! Mes turim ieškoti suartėjimo, o ne to, kas mus skiria. Jeigu kas yra išmintingis - pripažinkime. Paduokim vieni kitiems rankas ir nesipeškim. Pakaks jau. Tiek daug nelaimių esam patyrę. O Vilnija toks gražus kraštas. Aš noriu ten apsilankyti, bet laisvai. Jeigu ten mušis, tai ten negalima bus atvažiuoti“.

O kaip su lietuvių kalba?

Žurnaliste Pangonytė sakė jam, kad yra nemalonumų dėl lietuvių valstybinės kalbos, nes lenkai, gyvenantieji Nemenčinėje, lyg nori kažkokios autonomijos. Sąjūdis tam nepriitaria, o kaip mano Walesa? Jis tai Solidarumo vadas atsakė: „Niekam negalima drausti savitumo, nori kalbėti sava kalba - tegul kalba. Bet jei yra lietuvių kalba, turi ipareigoti visus. O namie, bažnyčioje galim kalbėti taip, kaip norime. Tam yra laisvė ir pliuralizmas. Mums reikia pasimokyti gerbti laisvę ir kitų orumą“. Jis sakė, kad reikia siekti aukštesnių tikslų, o jeigu pasimesim, prarasim šiuos aukštesnius tikslus. „Gal yra norinčių, kad mes peštumės ir pamirštumės kitus dalykus, šito daryti nereikia“.

Korespondentė užsiminė, jog galbūt būtų pravartu Sąjūdžiui ir Solidarumui priimti bendrą deklaraciją?

„Laukiu pakvietimo“, atsakė Walesa. „Aš pasirošęs atvažiuoti. Aš myliu tą kraštą,

Vaizdas iš protesto demonstracijų Vilniuje. Plakatuose išreikšti šūkių pasako Lietuvos gyventojų norus ir tikslus. Viršuje - iškeltas plakatas ant sovietų tanko su rusišku užrašu „Draugystė“, kuris traisko žmonių kaukoles.

1939 metų protokolai yra!

Maskva. - New York Times Maskvos žinių biuras dar daugiau skelbia informacijų. Gorbačiovas panašų sovietų informavimo būdą naudojo ir anksčiau, kai būdavo atsitike dideli įvykiai sąjungoje, pavyzdžiui Černobylio atominė nelaimė arba pranešimai nusiginklavimo klausimu.

Talino istorikų konferencijos klausimu, ši žinių agentūra sako, kad tarptautinė istorikų mokslininkų konferencija reikalauja, kad 1939 m. aktai būtų anuliuoti, kurie sudarė pagrindą okupuoti Pabaltijo valstybes. Ši konferencija yra ne vyriausybė, tačiau su vyriausybės žinia. Ir nebėra abejonių, kad protokolai egzistuoja ir kad jie „sulaužė Baltijos valstybių suverenitetą, politinę nepriklausomybę ir teritorinį integritumą“, rašo konferencijos pranešime istorikai.

„Izvestijos“ vyriausybės laikraštis liepos 1 d. parašė, jog yra įrodymai, kad yra protokolai ir kad tai buvo „ne moralus“ Stalino aktas. Bet laikraštis pabrėžia, jog tie aktai buvo reikalingi, kad sulaukius Hitlerį nuo tų teritorijų užėmimo.

Kodėl kritikuojamas Gudijos vadas

Idomus kitas faktas. Komunistų partijos laikraštis „Pravda“, atspausdinęs nepalankų straipsnį apie Gudijos partijos vadovybę, kuri bando varžyti Gudijos Liaudies fronto judėjimą. Straipsnyje kritikuojamas respublikos vadas Jefremas Sokolovas, kad netoleruoja ir šalinasi nuo fronto ir nuo gudų kalbos ir kultūros reikalų. Kai kitose respublikose panašūs tautiniai judėjimai respektuojami, tai Gudijos komunistų vadai pakartotinai varžo jų veikimą ir populiarumą. Sąjūdžiui net neleidžia susirinkti ir įsteigti norimą organizaciją. Tad Gudijos sąjūdžio dalyviai

myliu sąžiningai, aš ne grobiakas... bet jei jūs ginčysitės, tai aš niekad negalėsiu atvažiuoti... Galiau atvažiuoti jus sutaukiyti“, kalbėjo Nobelio Taikos premijos laureatas ir Solidarumo vadas Lech Walesa.

praėjusį savaitgalį buvo susirinkę Lietuvos sostinėje Vilniuje aptarti savo reikalams. „Yra labai svarbu, jog, kai tvirtai pasipriešinama tautiškumui, kad būtų atsakingai ir jautriai atsivergta į teisėtus tautiškų reikalavimus ir jų aspiracijas“, pasakė Gorbačiovas. Sovietų vadas pasisakė už kultūrų ir kalbų laisvą puoselėjimą, kurias išsaugojo jų protėviai.

Vienas dar iš ekologinių klausimų, keliamas dabar, yra tai, kad Maskva neatsižvelgia į vietinės respublikos vadovybę, stato naujus fabrikus ir nekreipia dėmesio į gamtos aplinką ir jos švarą.

New York Times primena, kad Baltijos respublikos reikalauja laisvės savarankiškai kontroliuoti savo ekonominius reikalus, įskaitant ir savo pinigų turėjimą ir atskirą prekybą su užsieniu. Šio mėnesio gale Komunistų 250 narių Centro komitetas svarstys tautybių klausimus.

Komunistai valdžioje

Atėnai. - Praėjusį šeštadienį Graikijoje buvo sudaryta koalicinė konservatorių ir komunistų vyriausybė. Graikijos naujasis ministras pirmininkas yra konservatorių atstovas Tzinnis Tzannetakis. Jo kabinete Teisingumo ministru yra komunistas Fotis Kouvelis. Vidaus reikalų ministras yra žmogaus teisių advokatas ir socialistų narys, koalicijoje su komunistais, teisininkas Nikos Kostandopoulos. Naujo kabineto pirmasis posėdis įvyko sekmadienį: nutarta užvesti bylą buvusiam Andreas Papanadreou vyriausybei už finansinius skandalus.

Lietuvoje įvyko visuotinis architektų suvažiavimas, kuriame svarstė Lietuvos architektų sąjungos įstatus ir rinko pirmąją valdybą. Svečias iš JAV buvo architektas Algimantas Bublys, kuris ten kalbėjo apie amerikiečių architektūros kryptis, rodė ir komentavo projektus ir skaidres.

PAVERGTOJE LIETUVOJE

Lietuvos Aukščiausiojo teismo pirmininkas yra Jonas Misiūnas. Teismas šiems panaikino sprendimus-bausmes dvylikai asmenų, nuteistų pagal baudžiamojo kodekso 68 straipsnį, kurio pritaikymu buvo baudžiami už antitarybinę agitaciją ir propagandą.

„Cantemus“ mišrus choras dalyvavo chorų konkurse Prancūzijoje Turo mieste. Konkursas vyko dvi dienas. „Cantemus“ turėjo dainuoti 5 kartus. Didžiausias choro konkurentas buvo Oksfordo choras iš JAV. Chorai privalėjo dainuoti įvairių epochų ir stilijų muziką. Pirmajame rate buvo 18 chorų. - Turo mieste, Prancūzijoje, chorų varžybose didžiausią publikos susižavėjimą sukėlė paskutinis „Cantemus“ pasirodymas konkurse dėl Grand Prix. Dainavo J. Brazinsko „Voverė“, A. Lapinsko „Oželė“, A. Brazinsko baladė „Upelė šventoji“ ir A. Brazinsko „Karcėma“. Už „Karcėmą“ žiūrovai ne tik plojo, bet ir klijomis trypė, prašė kartoti.

Vidurnaktį, pabaigus antrąją dieną chorų pasirodymus Turo mieste, žiuri komisija paskelbė konkurso rezultatus. Mišrių chorų kategorijoje iš septynių chorų dalyvavusių trečiają vietą „Cantemus“ choras pasidalijo su austrų chorų iš Linco. Antroji teko lenkam iš Zeliono Guros. Pirmoji vieta nebūvo niekam paskirta.

Finale laisvo pasirinkimo programoje dalyvavo 7 chorai. Jame „Cantemus“ laimėjo pirmąją vietą, bet kartu su prancūzų chorų „Irigny“, kurie laimėjo ir Grand Prix vietą. Publikos prizas atiteko mišriam chorui ir Oksfordo (JAV). Prizą už originaliausią kūrinį interpretaciją žiuri paskyrė moterų chorui iš Talino.

Vilniaus „Cantemus“ choras tarptautiniame Turo chorų konkurse buvo apdovanotas Prancūzijos kultūros ministerijos specialiu prizų už prancūzų muzikos interpretaciją. Tai pūkūs Lietuvos ambasadoriai.

„Kauno Aidas“ gegužės 25 d. numeryje spausdina K. Girniaus knygos „Partizanų kovos Lietuvoje“ ištraukas.

LAISVOJO PASAULIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS
4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TELEFONAS (312) 585-9500-1-2-3

Gorbačiovo įspėjimas tautybėms

Istorikų konferencija Taline

Maskva. Reuterio žinių agentūra praneša, jog prezidentas M. Gorbačiovas kalbėjo sovietų žmonėms šeštadienio vakare, pasakydamas, kad tautybių kviirčiai ir tautiško pasireiškimo kai kuriose krašto dalyse gali privesti prie pražūties. Rimtas Gorbačiovo pareiškimas, kai jis kalbėjo per radiją ir televiziją visam kraštui, rodo Kremliaus aliamuojantį susirūpinimą, kas vyksta keliose Sovietų Sąjungos respublikose.

„Perestroikos likimas ir mūsų valstybės vienybė yra pavojuje“, pasakė jis. „Neatsakingi šūkių, politinės provokacijos, nustatant vieną tautybę prieš kitą, gali mus visus nuvesti į pražūtį“. „Kaip prezidentas“ kalbėjo Gorbačiovas, „aš jaučiu, kad turiu įspėti jus apie didėjantį ir aštrėjantį tarp tautybių pavojų ir ši to kylančių padarinių visuomenei, kiekvienai šeimai ir kiekvienam individui...“ „Mes kalbame apie atskiras tautybių susirūpinimų vietas. Bet jei mes įvertinsime nepaprastą tų dalykų reikšmę, ir jei tai toliau plės, mes atsidursime dar blogesnėje padėtyje“.

Konstitucijos peržiūrėjimas

Savo įrašytoje 20 minučių kalboje, Gorbačiovas pažymėjo, kad jis pramato artėjant pavojų iš didėjančio autonomijos reikalavimo Pabaltijo respublikose, o taip pat iš tautinių reikalavimų centrinėje Azijoje ir Kaukaze. Jis kreipėsi į sovietų žmones, kad parodytų „toleranciją ir bendrą supratimą“ ir rodydamas gestą labiausiai reikalavimus keliančioms respublikoms, pasakė, kad federalinės konstitucijos pagrindai, pagal kuriuos jie įsijungė, bus peržiūrėti ir kad padėtis bus pagerinta. Bet jis paneigė bet kokį išstojimą iš Sovietų Sąjungos, kurio atvirai siekia norinčios nepriklausomybės Gruzija ir Moldavija, o taip pat Latvija, Lietuva ir Estija, kurios 1939 m. buvo įjungtos į Sovietų Sąjungą.

Istorikų konferencija

Gorbačiovas kalbėjo tuo metu, kai daugelis sovietų istorikų, o

Sun-Times apie Pabaltijį

Chicago. - Sun-times dienraštis plačiai sekmadienį aprašė nuotaikas Pabaltijo respublikose, įdedamas nuotraukas iš Talino, Vilniaus ir Rygos žmonių susibūrimų. Ten matome Talino aikštėje grojant pučiamųjų orkestrą ir eilėje stovinčius žmones, kad galėtų nusipirkti iš užsienio atvežtus marškinius. Rygoje matyti Latvijos laisvės paminklas, prie kurio kasdien dedamos gėlės. Vilniuje moteris pardavinėja šviežias daržoves ir kitoje nuotraukoje Gedimino aikštėje pasirašomos peticijos, o visa tai stebi praeina policininkai. Kelionių redaktorius Jack Schnedler pradeda nuo Vilniaus įspūdžių ir pirmame savo reportaže rašo tik bendrus įspūdžius iš Talino ir Rygos. Kito sekmadienio laidoje bus reportažas skirtas tik Vilniui.

taip pat ir iš užsienio atvykę istorikai tarėsi Estijos sostinėje Taline. Jie pasmerkė tą pakta, kuris igraino pavergimą. Estijos žinių agentūra ETA, kurią citavo sovietų agentūra Tassas, pranešė, jog šie istorikai savo konferencijoje nusprendė, kad susitarimai, pasirašyti 1939 m. tarp Sovietų Sąjungos ir nacių Vokietijos pažeidė kitų valstybių suverenitetą ir nepriklausomybę.

Vel naujos riaušės

Gorbačiovo kalba buvo tada, kai vel žinios pasiekė Maskvą, jog naujos riaušės prasidėjo Gruzijoje tarp gruzinų ir ten gyvenančių azerbaidžanų, bet plačiai apgyventoje azerbaidžanų srityje. Gruzijos Komunistų partijos laikraštis „Zarya Vostoka“ rašo, kad gėnges su medžiokliniais šautuvais ir padegamosiomis bombomis puolė trijuose miestuose, maždaug 30 mylių už Tbilisi miesto. Buvo užmuštų, sužeistų ir 22 žmonės patalpinti į ligoninę. Kariuomenė iš Tbilisi atvyko numalšinti sukilėlių ir 48 suareštavo. Praėjusį mėnesį įvyko kovos tarp vietinių žmonių ir atvežtų imigrantų iš Kaukazo nuo Kaspijos jūros. Krūvini susirėmimai vyko rytiniame Uzbekistane gegužės ir birželio mėnesiuose, kai užbėkai puolė turkus keliose vietovėse.

Kita didelių įtempimų vieta tebėra Nagoreno-Karabacho sritis, kur gyvena daug armėnų.

Atsisakė Jaruzelskis

Varšuva. - Žinių agentūros praneša, jog Lenkijos komunistų vadas gen. W. Jaruzelskis atsisakė būti kandidatu į Lenkijos prezidento vietą. Solidarumo vadas Lech Walesa tuoj iš Gdanskos iškrido į Varšuvą pasitarimams su kitais Solidarumo vadais. Jaruzelskis paprašė, kad partija išrinktų savo kandidatą prezidento postui Vidaus reikalų ministrį Česlovą Kiszcaką. Varšuvos diplomatai sako, kad Solidarumo vadas Lech Walesa bus pakviestas atvykti į Maskvą diskusijoms pas Sovietų prezidentą Gorbačiovą. Paskutinės žinios praneša, jog Solidarumas nutarė nekeisti savo nusistatymo, kad Walesa būtų kandidatu į prezidentus. Naujai išrinktieji 260 Solidarumo nariai į parlamentą, nutarė, kad bus geriau laipsniškai siekti demokratijos, negu iš karto sudaryti vyriausybę. Bet jie nepasisakė ir už Vidaus reikalų ministro kandidatūrą, kurią pasiūlė Jaruzelskis.

KALENDORIUS

Liepos 5 d.: Agatonas, Filomena, Lakštutė, Zakarijas, Vintaras, Butginas, Mantmilė.
Liepos 6 d.: Tomas More, Marija Goreti, Liucija, Romulas, Kutrimas, Ritonė, Ginvilė, Nervydas.

ORAS CHICAGOJE

Saulė teka 5:20, leidžiasi 8:29. Temperatūra antradienį 90 l., trečiadienį 91 l., ketvirtadienį 89 l.

SKAUTYBĖS KELIAS

GLOBOJA CHICAGOS SKAUTININKŲ-KŲ RAMOVĖ

Redaguoja j.v.s. Irena Regienė, 2652 W. 65th St., Chicago, IL 60629

„GERO VĖJO!“ LIETUVOS BURIUOTOJAMS

Sveikiname ryžtinguosius brolius buriuotojus Lietuvos garbei jachtomis „Lietuva“, „Audra“ ir „Daile“ atlikusius istorinę kelionę Atlanto bangomis.

Didžiujamės Jums! Tikime, kad šis Jūsų žygis uždegs lietuvišką jaunimą Tėvynėje ir išeivijoje naujiems siekiams ir drašiams pasiryžimams, kad Lietuvos Trispalvė laisvai plevėsuotu visuose Pasaulio vandenynuose.

Džiaugiamės Jūsų viešnagė Chicagoje ir užmegztais nuosirdžiais draugystės ryšiais. Esame laimingi darbu ir ištekliais galėję prisidėti prie šios Jūsų kelionės. Dėkingi, kad grįždami namo į savo igulus pakvietėte ir mūsų skautiško jaunimo atstovus. Viešpaties palaima telydi Jus kelionėje Tėvynė!

„Gero vėjo!“
Jūrų skautininkų, „GRANDIS“
ir Chicago jūrų skautai ir skautės.

DRĄSIUOSIUS BURIUOTOJUS TĖVYNĖN IŠLYDINT

Dalia džiugi man teko – dalyvauti ryžtingame Jūsų išlydyme Klaipėdoje ir sutikime New Yorke, laimingai pasiekusius laisvojo pasaulio krantus. Su pasididžiavimu ir dėkingumu šiandieną sveikiname JUS – Lietuvą mūsų artumoje, per jus paliestiną ranka.

Jūs atstovaujate TEVYNĖ – visa tai, kas kristalizuojasi į žmogaus, tautos ir valstybės egzistavimą, būvį, tęstinumą. Jūs – įrodymas veik pusšimčio metų vergijos menkystės, žiauriausių priemonių talka nepajėgusios palausti laisvės troškimo, užgniauzt jos ilgesio širdy nei siekio savo vietos laisvų šalių tarpe. Nepaisant mokamos kainos...

Žaismingai siūbuodamos lengvoje bangose „LIETUVA“, „DAILE“ ir „AUDRA“ sveikino simbolinį Laisvės Žiburių keliančią stovylą. Iškeltoje burėje, širdyje laisvo žmogaus ranka, trispalvė buvo įrašyta visu didumu, be galvos nulenkimu, be kompromisų, be išsokimo tuščią pažadų. Nepasirinkę lengviausio jūros kelio, drąsūs ir ryžtingi Lietuvos jūreiviai ištesėjo žygį PER ATLANTĄ – TĖVYNĖS GARBEI. Riešuto kevalu supus mažytės jachtos didžiųjų laivų šešelyje, toli prašokdamas juos savo atsivežta dvasia, ryžtu ir siekiu.

Rekordų knygos laimėjimas šis nebus įrašytas – mažesnės jachtos, ir pavieniui, yra nugalėjusios Atlantą. Bet ar nebus tai pirmasis toks žygis, kur ryžtasi – gerai žinant šiuo metu tikrai galima simbolinė sekme... ir vėl, nesustojant prie

galimos kainos... – pasakyti laisvajam pasauliui „MES BE LAISVĖS NENURIMSIM!“.

MUMS – trys baltos jachtos mėlynųj erdvėje yra simbolis tiek skaičiumi, tiek ir vardais. Simbolis taip pat vieningo, koordinuoto darbo atliekant jį visoms trimis savistoviais, patikimai ir atsakingai. Saugant viena kitą, padedant, dalijantis. O tai yra imanoma taip pat ir krante, sausumoje... Ne vertybių turėjimas, bet tinkamas jų panaudojimas nusako turtingumą. Mažytė, Čiurlionio delnuose telpanti Lietuva, tarytum burlaivis – nyktukas šalia milžinų laivų jūroje, didžiųjų tautų tarpe, jų išteklių aruodu. Tačiau ji didi, galinga, laisva ir nepalaužiama dvasioj, kol josios vaikai, net ir besitęsiančioje galingų priešų priepaudoje, atsisako būti vergais. Štai mūsų garbingi Žygio buriuotojai – vedami idėjos, laisvės siekio, – šiandien yra didūs, galingesni – ir dvasia turtingesni! – už bet kokią priešą, nesustabdomi kliūčių.

Tebūnie vėjai Jums už nugaros! Ir kelrodė žvaigždė tebūnie matoma visad. Teauga trys balti taškai beribėj jūroj ir visų mūsų bendro darbo jungini, lydiniųjų jachtų eskadrilė viena kryptim – į laisvą Lietuvą laisvosios Baltijos krantuos.

Su padėka už Jūsų ryžtą, darbą – lenkiam savo galvą Jums. Ir esame kartu.

Ad Meliorem!
Gero vėjo!
Ir Būdime!

v.s. t.n. Stefa Gedgaudienė
LSS Vyriausia skautininkė

LS Seserijos Vyriausia skautininkė vs tn Stefa Gedgaudienė sveikina transatlantinę kelionę sėkmingai atlikusius Lietuvos buriuotojus, jų apsilankymo Clevelande metu. Nuotr. V. Bacevičiaus

Laisvės stovyla sveikina Atlanta sėkmingai perplaukusias ir prie New Yorke besitartinančias Lietuvos jachtas – Klaipėdos „Lietuvą“, Kauno „Audra“ ir Vilniaus „Daile“.

„NERIJOS“ TUNTAS PASIRUOŠĖS STOVYKLAI

Buriavimo stovykla

„Nerijos“ tunto dalis gintarių, g. kandidačių ir jūrų skaučių, kartu su „Lituanicos“ tunto j. budžiais, j.b. kandidatais ir jūr skautais, šią savaitę (liepos 1-8 dienomis) atlieka buriavimo, irklavimo, vandens saugumo ir kt. praktiką ant Muskogen ežero, Michigano valstijoje. Šioje buriavimo stovykloje iš viso yra daugiau negu 30 sesių ir brolių. Stovyklos viršininkė yra patyrusi buriuotoja ir vadovė jps Violeta Paulienė. Jai talkina gydytojas js dr. Algis Paulius ir kt. vadovai. Šiai stovyklai pasibaigus, dalyviai, es vyks į Rako

stovyklavietėje, Custer, Mich., vykšančią tuntų stovyklą.

Tunto stovykla

Rako stovyklavietėje bus vykluojama nuo liepos 8 d. iki liepos 22 d. Jūrų skaučių stovyklai „Gintaro pakrantė“ vadovaus: g.v.v. Taiyda Rudaitytė – viršininkė, jps Audronė Gulbinienė – reikalų vedėja ir ūkio skyr., Lydija Jurcytė – komendantė, g.v.v. Milda Rudaitytė – adjutantė, g.v.v. Laura Lapinskienė ir g. val. Inga Balzaraitė – uosto ir pakrančių priežiūra, Jūlytė Narbutytė – sporto vadovė, Alda Mikučiauskaitė ir g. Daile Grigaitytė – ūdriųjų vadovės, g. Gabriela Arminaitė ir g. Lin-

da Mikučiauskaitė – jūrų jaunių vadovės, g. Aušrinė Karaitis – j. skaučių vadovė, Elena Tuskenytė – meno vadovė ir Rasa Putriūtė – laikraščio redaktorė. Maitinimu rūpinsis sesės – Vida Jonušienė, Dana Česienė ir Virginija Paulienė. Vadovės gerai pasiruošusios savo išpareigojimams. To paties laukiama ir iš stovyklausančių sesių. Informacijai kreiptis į jps Audronę Gulbinienę, tel. 448-8641.

ISPŪDŽIAI LIETUVOJE

Neris Šimkus, kompozitoriaus Stasio Šimkaus sūnus, gyvenęs Floridoje, buvo iškviestas „Tėviškės“ draugijos ir Lietuvos Kompozitorių sąjungos aplankyti Lietuvą nuo gegužės 24 d. iki birželio 7 dienoms.

Lankė Trakus ir Vilnių, kur dalyvavo lietuvių išeivių muzikų festivalyje „Sugrįžimas“ gegužės 26-31 dienomis. Aplankė Palangą, Nidą ir Klaipėdą, kur buvo priimtas St. Šimkaus Aukštesniosios Muzikos mokyklos kaip svečias. Lankėsi Kaune, kur buvo priimtas Kipro Petrausko Meno muziejaus vadovybės ir kur atšventė savo 70-ties metų gimtadienį. Taipgi dalyvavo birželio 4 d. XXXV Kauno Dainų šventėje Dainų slėnyje, kur buvo atšventė 65 metai nuo pirmosios Kauno Dainų šventės, 1924 metais įvykusios.

Parsivežė nepamirštamų ispūdžių ir pergyvenimų. Ypač kad tuo pat laiku Maskvoje ėjo naujai išrinktų deputatų suvažiavimas, kuriame lietuvių vedė judėjimą į laisvę. O Lietuvoje buvo matyti daug linksmų veidų, nes visi gauna daugiau laisvės ir pripažinimo.

Neris Šimkus pareiškė: „Didžiausią ispūdį per visą lankymąsi paliko Lietuvos jaunimas. Kur nei, gatvėse, aikštėse, teatruose, bažnyčiose, muziejuose, istorinėse vietovėse ir visur kitur, vis matai jaunus, gražius veidus su šypsena ir lietuviška daina lūpose. Daugelis, didžiudamiesi nešioja tautiškus rūbus ir noriai bei išdidžiai parodo ir pabrėžia, kad jie yra lietuviai.

Kai tokių vaizdų prisiziūri, tai tikrai žinai, kad tauta yra gyva, ji nepražus, nes sveikas, gražus jaunimas auga ir eina pirmyn. Tas pasiliks mano atmintyje, kol gyvas būsiu“.

Dr. Romualdas Povilaitis
DANTŲ GDYTOJAS
Tel. 767-7575
5780 Archer Ave.
(6 blokas į vakarus nuo Cicero Ave.)
Valandos pagal susitarimą

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
166 East Superior, Suite 402
Valandos pagal susitarimą
Tel. – 337-1285

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY (USPS-161000)

Published daily except Sundays and Mondays, Legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of Legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Second class postage paid at Chicago, IL.
Subscription Rates: \$70.00. Foreign countries \$70.00
Postmaster: Send address changes to Draugas – 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesiunčiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokėti, atžymima, iki kada yra užsimokėjęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

	metams	1/2 metų	3 mėn.
U.S.A.	\$70.00	\$40.00	\$25.00
Kanadoje (U.S.A. dol.)	\$70.00	\$40.00	\$25.00
Užsienyje (U.S.A. dol.)	\$70.00	\$40.00	\$25.00
Savaitinis (Šest. pried)	\$40.00	\$25.00	

• Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nuo 8:30 iki 12:00.
• Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00; šeštadieniais nedirba.

„LITUANICOS“ TUNTAS KVIEČIA

„Lituanicos“ tunto stovykla Rako stovyklavietėje vyks liepos 8-22 dienomis. Stovyklai „Liūtas“ vadovaus viršininkas j. budys v.v. Paulius Jozaitis, adjutantė skautas vytytis Edis Glavinskas ir komendantas sk. vytytis v.s. Petras Remeikis. Visi broliai raginami nedelsiant registruotis. Informacijai ir registracijai kreiptis į stov. viršininką tel. 636-4890.

STOVYKLOS

Liepos 1-8 d. – Buriavimo stovykla jūrų skautams, ėms, Muskogan, MI.

Liepos 8-22 d. – Chicago tuntų stovykla Rako stovyklavietėje, Custer, MI.

Liepos 29 - rugpjūčio 8 d. – Jubiliejinė 40 metų Europos rajono stovykla Anglijoje, Lietuvių Sodijoje.

Rugpjūčio 5-12 d. – „Ažuolo“ ir „Gintaro“ vadovų mokykla Californijos skautų stovyklavietėje „Rambyne“.

Spalio 6-9 d. – IV-toji Tuntininkų konferencija Beaumont, OH.

DR. VIJAY BAJAJ, M.D., S.C.

GDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ – VIDAUŠ LIGOS
IR ODOS CHIRURGIJA
(Augliai nuimami kabinete)
Pritaikoma Holy Cross ir Christ figoninėms
2434 W. 71 Street, Chicago
Tel. 434-5849 (veikia 24 val.)
Pirm., antr., ketv., penkt. nuo 12 iki 6 v.

Oft. 735-4477;
Rez. 246-0067; arba 246-6581
DR. E. DECKYS
GDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ – NERVŲ IR
EMOCINIS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

DR. A. B. GLEVECKAS
GDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ – AKIŲ LIGOS
3900 W. 95 St.
Tel. 422-0101
Valandos pagal susitarimą

DR. ALGIRDAS KAVALIŪNAS
Specialybė vidaus ir kraujo ligos
Nechirurginis išsiplėšusių venų
ir hemoroidų gydymas
5540 S. Pulaski Road, Tel. 585-2802
Valandos pagal susitarimą
Penkt., antr., ketv. ir penkt.
Reikalui esant atvažiuoju ir į namus

DR. JOVITA KERELIS
Dantų Gydytoja
2659 W. 59th St., Chicago, IL
Tel. 476-2112
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL.
Tel. 598-8101
Val. pagal susitarimą

Tel. kabineto ir buto: OLYMPIUS 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1 iki 8 val vak.
išskyrus treč. Šešt. 12 iki 4 val. popiet

DR. PETRAS V. KISIELIUS
DR. EUGENE McENERY
DR. JAMES BURDEN
INKSTŲ, PŪSLĖS IR PROSTATOS
GDYMAS BEI CHIRURGIJA
155 N. Michigan Ave., Suite 324 ir
5635 S. Pulaski Rd., Chicago, IL
Tel. 585-2960 (veikia 24 val.)
Valandos pagal susitarimą

DR. IRENA KURAS
KŪDIKIŲ IR VAIKIŲ LIGOS
SPECIALISTĖ
MEDICAL BUILDING
3200 W. 61st Street
Kabineto tel. RE 7-1168;
Rezid. 385-4811

Dr. Tumasonio kabinete perėmė
DR. S. LAL
SPECIALYBĖ – VIDAUŠ LIGOS
2454 W. 71st Street
434-2123
Pirm. 2-7. Antr. ir
ketv. 9-12. Penkt. 2-7

Kab. tel. LU 5-0348; Rez. PR 9-5533

DR. FRANCIS MAZEIKA
GDYTOJAS IR CHIRURGAS
4255 W. 63rd St.
Val. pagal susitarimą; pirm. ir ketv. 12-4
6-9, antr. 12-6; penkt. 10-12; 1-6.

Kab. tel. 471-3300; rez. 442-8297
VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.,
Chicago, Ill. 60652
Pirm., antr., ketv. ir penkt.
pagal susitarimą

Cardiac Diagnosis, Ltd.
Marquette Medical Building
6132 S. Kedzie
Chicago, IL 60629
Tel. 436-7700

RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D.
S. PRASAD TUMMALA, M.D.
SURENDER KUMAR, M.D.
Širdies ir Kraujagyslių Ligos
Valandos pagal susitarimą

Namų 584-5527
DR. ALGIS PAULIUS
ORTOPEDINIS LIGOS
CHIRURGIJA
6132 S. Kedzie, Chicago, Ill.
Tel. 925-2670
1185 Dundee Ave., Elgin, Ill. 60120
Tel. 742-0255
Valandos pagal susitarimą

DR. L. D. PETREIKIS
DANTŲ GDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. 598-4055
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS
(Kalba lietuviškai)
OPTOMETRISTAS
Tikrina akis. Pritaiko akinus ir
„Contact lenses“
2618 W. 71st St. – Tel. 737-5149
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

Dr. Tumasonio kabinete perėmė
T. RAMA, M.D.
Specialybė – Chirurgija
2454 West 71st Street
Tel. 434-1818 – Rez. 852-0889
Val.: pirm., antr., ketv. ir penkt.
3 iki 7 v.v. Tik susitarus

DR. ANATANAS G. RAZMA
Specialybė – Vidaus ir plaučių ligos
2636 W. 71st St., Chicago, Ill.
Tel.: 436-0100
11800 Southwest Highway
Palos Heights, Ill. 60463
(312) 381-0220 (312) 381-0222

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PŪSLĖS IR
PROSTATO CHIRURGIJA
2856 W. 63rd Street
Val.: antr. 1-4 v. p.p. ir ketv. 2-5 v. p.p.
Šešt. pagal susitarimą
Kabineto tel. 778-2880, rez. 448-5546

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
Specialybė – Vidaus ligų gydytojas
Kalbama lietuviškai
6165 S. Archer Ave. (prie Austin)
Valandos pagal susitarimą
Tel. 585-7755

SPAUDOS APŽIŪRĖJIMAS

Šiuo metu okupu Lietuvoje, be formalios spaudos (laikraščių bei žurnalų), išsina gal apie 150 vadinamą „neformaliu“ — Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio (LPS) ir jo institucijų leidinių. Ši spauda nėra įsakmiai draudžiama, bet ir valdžios neremia, nepagiriama, dažniais atvejais cenzūruojama. Jos leidėjai turi patys „susiorganizuoti“ popierių, susirasti spaustuve. Lietuvos paštas, kuris yra Maskvos padalinys, atsisako tokią spaudą persiųsti, o laikraščiu kioskų vadovai neturi teisės ją platinti, parduoti. Jeigu jie tai daro, yra baudžiami. Nežūrint didelių suvaržymų, tautinio atgimimo spauda leidžiama ir atskiri leidiniai pasiekia Vakarus. Tokius laikraščius turi atskiri rajonai, organizacijos, susivienijimai, įmonės, mokslo institucijos, jaunimo organizacijos, politinės partijos ir kt. Yra net humoro laikraščiu. Rimčiausi, gerai redaguojami ir didžiausiu tiražu leidžiami: „Kauno aidas“, „Atgimimas“, „Katalikų pasaulis“, „Gimtas žodis“, „Universitetas Vilnensis“, puošnus žurnalas „Krantai“, „Mažoji Lietuva“, „Krivulė“, „Žemaičių kraštas“, „Laisvas žodis“, „Žalioji Lietuva“, „Varpas“, „Skautas“, „Aušrinė“, „Sąjūdžio žinios“. Šių ir kitų pavyzdžių turime po ranka apie 80.

Bet ir oficialioji, valdžios įstaičių spauda, yra pasikeitusi gerąja — tautinio atgimimo kryptimi. Šiuo požiūriu ypatingai jdomu skaityti „Komjaunimo tiesą“, „Gimtąjį kraštą“, „Literatūrą ir meną“, „Kultūros barus“, „Kauno tiesą“, „Vakarines naujienas“, „Kalba Vilnius“ ir kai kuriuos kitus. Kadangi ne visi mūsų skaitytojai dabartinę Lietuvos spaudą seka, pasidalinsime kai kuriomis jos skelbiamomis mintimis.

Pirmiausia apie patį Sąjūdį. „Apie mus“ biuletenis rašo: „Nors istoriškai ir efektingas Sąjūdis, nėra itin turtingas. Pagrindinis jo pajamos iš suvarytų bei laikraščiu. Vasario pradžioje Sąjūdis turėjo apie milijoną rublių. 200.000 dalyvių — tai nėra daug“. Nors Sąjūdis plati organizacija, turi daug skyrių, institucijų, tačiau teturi keletą apmokamų tarnautojų. Visi kiti dirba nemokamai. Beje, Sąjūdžio grupės įsikūrusios Maskvoje, Leningrade, Minske, Tbilisyje, Paryžiuje, JAV-bėse. Sąjūdžio spauda visomis išgalėmis gina lietuvių kalbą, paskelbtos valstybine įstatyma. Tačiau prieš tai visa savo galybę, remiama Maskvos ir Varšuvos, stoji naujai įsikūrusios Lietuvos rusų bei lenkų organizacijos — Jedinstvo-Jednosť. Su lietuvių kalbos įstatymu nemato reikalo taikytis ir Maskvos centrinės ministerijos. „Atgimimas“ (Nr. 18) paskelbė Sovietų susisiekimo ministerio N. S. Konarevo įsakymą Nr. 8c, kuriame nurodo, kad „geležinkelio bei transporto darbuotojų tarnybinio bendravimo kalba yra rusų kalba“.

Atgimimo spauda iškelia ir dar šiuo metu vykdomą Lietuvos kolonizaciją rusais. „Apie mus“ biuletenis nurodo, kad Lietuva imigravo toks slavų tautų žmonių skaičius: 1981 m. — 11,200, 1982 m. — 13,500, 1986 m. — 14,200, 1987 m. — 16,600, 1988 m. apie 16,000. Taigi imigrantų skaičius beveik lygus metiniam Lietuvos gyventojų natūraliam prieaugliui. Pastaruoju metu jis galės dar padidėti. Mat M. Gorbaciovus

mažina Sovietų kariuomenę, atleidžia nemaža karininkų. Dalis jų atvyksta į Lietuvą apsigyventi, kur jie be eilių gauna gerus butus ir kitas privilegijas. Atskiri Lietuvos rajonai kolonizuojami ir kitais būdais. Taip „Atgimimo“ Nr. 18 paskelbtas vietos LPS grupės 7 asmenų laiškas, kuriame rašoma: „Švenčionių krašto lietuviai yra labai susirūpinę susiklosčiusia padėtimi savo rajone. Rajonui vadovauja ne lietuvių tautybės žmonės, kurie kviečiasi į šį rajoną daugybę Baltarusijos gyventojų, aprūpindami juos geru darbu, gyvenamuoju plotu, dėl to lieka nuskriausti vietos gyventojai.“

Dar vienas ryškus kolonizacijos pavyzdys. Naujai įkurtame Snieckaus mieste dabar yra apie 30,000 gyventojų. Jų paskirtumas tautybėmis: rusų — 65,7%, gudų — 10,8%, ukrainiečių — 9,5%, lietuvių — 6,3%, kitų tautybių — 7,7%. Taigi miestams „yra Lietuvoje“, bet ten nėra lietuvių. Užtat Latvijoje gyvena 37,000 lietuvių, o Lietuvoje tik 4000 latvių.

Sovietinių rusų intelektualai, žinoma, nenori galimo Pabaltijo tautų atskyrimo nuo Sovietų Sąjungos. „Apie mus“ (Nr. 8) paskelbė „Pravdoje“ (V.22) Mokslo akademijos teisių mokslų daktaro Rein Miullersono rašinį, kritikuojantį Pabaltijo ansamblėjos Taline V.13-14 nutarimus. Be ko kita jis rašo: „Absoliutaus suvereniteto, jeigu kada toks ir buvo, pasaulyje seniai nėra. Todėl įvairių Pabaltijo judėjimų reikalavimus iš esmės absoliutaus suvereniteto — grynas anachronizmas... Ne atskyrimo ir netgi ne konfederacijos tipo, o tikros federacijos, paremtos nacionaliniu valstybingumu, lygiateisių respublikų sąjungos — štai ko mums dabar reikia“. O Aleksiejus Chorevas („Krasnaja Zvezda“ Nr. 13) įrodinėja, kad žodis „okupantas“ esąs neteisingas. Negeras ir „tarybiniai okupantai“. Pateisinimui jis rašo, kad „tarybinės kariuomenės įvedimas nebuvo agresijos aktas, nebuvo okupacija. Prieš tai vyko ilgos derybos... Kariuomenė įvesta be jokio šūvio, gyventojai sutiko aplodismentais ir dainomis apie raudonąją armiją“.

„Kauno aide“ (Nr. 11-12) paskelbtas pasikalbėjimas su JAV-bėse gyvenančiu ir dirbančiu istoriku prof. dr. Romualdu Misiūnu. Korespondento paklaustas, kokios nuomonės apie dabartinę Lietuvos padėtį yra Vakarai, R. Misiūnas atsakė: „Jūs esate svarbiausias veiksnys, aš tai visiems sakau. Nieko nesitikėkit iš Amerikos ir Vakarų... Apskritai, nereikia perdėti tikėjimo Amerika“. Ir šiu eilučių autoriui atrodo, kad mokslininko atsakymas labai teisingas, paremtas mums nieko gero nežadančia tikrove.

Pabaigai mūsų sulasiotų keletas smulkių informacijų. — Yra ir padorių rusų. „Gimtas kraštas“ (Nr. 16) skelbia A. Voznesensko žodžius: „ir mane tas pats priešas okupavo“. — JAV-bėse yra 450,000 advokatų, Sov. Sąjungoje 27,000, o Lietuvoje tik 300.

— Oficialiai skelbiamomis žiniomis, Afganistano kare Lietuva netekusi 135 žuvusių karių.

— Vien tikta Lietuvos miestuose butų gavimo eilėse laukia 143,000 seimų.

— „Gražino vėliavą, Kudirką, kalbą, gražins ir miulą“ — šiais žodžiais guodžiasi vienas lietuvis „Šluotoje“ (Nr. 9).

b. kv.

NAUJOS KNYGOS — PAULIUS GALAUNĖ

RŪTA KLEVA VIDŽIŪNIENĖ

Iš Lietuvos atkeliavo puiki, išsami ir pakili vieno žymiausių, sąmoningų mūsų tautos stūnų Pauliaus Galaunės monografija, paruosta 1988 metais Vilniuje Zitos Žemaitytės ir išleista Vagos leidykla.

Pradėjęs ją skaityti, negali padėti į šali, — taip grįžta atmintin ir širdin gyvoji mūsų istorija, girdėta dar vaikystėje iš senelių lūpų, apie rusus, apie išgyventus šviesius laisvės metus ir vėl apie rusus. Eini per mūsų tautišką skurdžią, neraštingą, bet natūraliai sąmoningą, tokioje nedėkingoje geografinėje padėtyje įsikūrusią tautą, atkakliai įsikandusią to gražaus mažo žemės plotelio, kurio visais laikais visi geidė iki šių dienų ir kuriame išdidžiai išsilaikėme.

Paulius Galaunė tokios knygos seniai užsitaravo, bet laikai tam buvo vis nepalankūs. Jau knygos pradžioje pradėti stebėtis, kaip kartais prigimtis ir talentas nugalį viską.

„Ką žmogus sugeba, ką pajėgia padaryti, tas ir lieka žmonijai ar savo kraštui. Ką aš pats laikau vertingiausiu savo gyvenime padaryta — tai mano darbas muziejuje, darbas su liaudies menu... Žinoma, gal ateičiai viso to nereikės, arba kitaip sakant, gal to darbo tik dalis turės vertę, tačiau jame bus mano tikrasis „aš“...“

Paulius Galaunė Pratarinėje rašo knygos autorė;

„Paulius Galaunė, profesionaliosios muziejinkystės puoselėtojas, dailininkas, dailėtyrininkas, pedagogas, ir mūsų kultūrą atėjo XX a. pradžioje, po 1905 m. revoliucijos, kai pažangioji lietuvių kaip ir kitų prieš carizmą kylančių tautų inteligentija puoselėjo šviesesnio gyvenimo viltis. Atėjo jis į mūsų visuomenę su tvirtu nusistatymu atiduoti savo tautos kultūros reikalams visas jėgas ir žinias ir nepavargdamas tuo keliu ejo visą savo ilgą, turiningą gyvenimą“.

Knyga parašyta ne chronologiniu, bet tematinio metodu ir pradama skyriumi **Ilgo kelio pradžia**, toliau plėtojant su **Didelių darbų priešaušriuose** ir **per Platėjančius veiklos barus**, išvardinant tiesiog nesuskaitomus jo veiklos interesus, kai palaipsniui Galaunė suvokia savo gyvenimo kryptį, meilę rinkiniams, meno,

mokslo ir filosofijos idėjoms.

Čia trumpai tarsi kelis žodžius apie pirmąjį išpūdį, nes tokios apimties, tokio gilumo recenzija turi didžiulę krūvą galimybių į ją žvelgti bendraamžių, bendraminčių, taip pat kolegų ir mokinių akimis.

Čia nupiešiama tuolaikinė Galaunės gimimo ir jaunystės metų Lietuva, 1890-tieji metai, atrodo, negalėjo savo skurdžia surusinta, sulenkinta aplinka sukelti jaunam kaimo varguomenės vaikui nei ateities vilčių, nei didžios meilės menui. O visgi būna išimčių. Jau jo tėvas Konstantinas rinko monetą, ipakavimo popierėlius su vaizdais. Sako jaunasis Galaunė: „Emęs bręsti, pradėjau rinkti knygas, domėtis muziejiniiais dalykais, liaudies menu“. Tie ankstyvo gyvenimo pomėgiai neišblėso, visur ir visada jis domėjosi braižiniais, eilėmis, grafika, knygomis ir savo aplinka. Rašo jis, kad „čia Jiezne neskaityo niekas laikraščių, bet yra degtinės monopolis ir 12 aludžių...“

Jaunas Galaunė buvo nepaprastai darbštus. Mokėsi pats, mokė vaikus uždarbiui, susirašinėjo, pašė ir skaitė filosofines, istorines estetikos knygas, vakarais lankė privačius piešimo kursus ir studiją, darė brėžinius Kijevo pedagoginio instituto statyboms. Bet svarbiausia, atrodo, jam buvo dvasinių vertybių pasaulis, kūrybinis darbas, visuomeninė veikla.

Toliau — Vilnius. Čia jį labai sudomino Čiurlionis. Dailėje jis neieškojo politikos, o tautiškumo. Darė daug vinječių, iliustracijų leidiniams. — Šioje knygoje gausu jų pavyzdžių ir nuotraukų. Kartais prabildavo simboliškai, kartais realiai. Pasiė atvirukus, mėgo dramatiuoti tamsių ir šviesių dėmių kontrastais. Pradėjo rašyti spaudoje kaip kritikas ir publicistas, recenzavo, rūpinosi visuomenės skonio ugdymu. Nors greit pajuto, kad jo kelias ne literatūroje, bet meilę tėvynei suprato ne kaip pasyvų jausmą, bet aktyvią veiklą. Toji veikla buvo labai vaisinga. Jo didžioji meilė buvo senienos, kolekcijos, istoriniai dokumentai, archyvai, nuotraukos, archeologija.

Netrukus Galaunė buvo siunčiamas į Rusiją rūpintis Lie-

Dail. Paulius Galaunė, gimęs 1890 m., miręs 1988 m.

Nuotr. A. Kunčiaus

tuvos kultūrinių turtų grąžinimui į Lietuvą.

Po Vilniaus okupavimo visi pamazų buriai Kaune. Galaunė jau vedęs, žmona dainuoja operoje, o jis vis kreipia žvilgsnį į muziejus, informuoja, rūpinasi estetiniu auklėjimu. Tuo laiku parašo L. Stukos-Gucevičiaus studiją. Kauno gyvenimas judrus, steigiama Lietuvių Meno Kūrėjų draugija auginti ir išsaugoti lietuvių meno darbus. Vėl ruošiamos parodos, ruošiami savi pašto ženklai. Galaunė įsijungia ir į Valstybės archeologijos komisiją, rūpinasi Pažaislio visuolynu, praveda muziejų organizatorių paruošimo kursus.

Įdomus tarpas — gyvenimas Paryžiuje. Tada mat buvo kilusi mintis, kad reikia rengti muziejinio darbo ir paminklų apsaugos specialistus. Vėl parenkamas Galaunė ir su žmona vyksta į Prancūziją — Paryžių. Čia pažintis su Oskaru Milašiumi, knisinėjasi archyvuose, meno galerijose, kur randa daug ekspонатų Lietuvai. Tuo laiku Kaune įsteigiama Čiurlionio galerija ir Galaunė išsukiamas namo būti jos direktorium. Grįžęs rūpinasi Čiurlionio paviešlų restauravimu, kolektyvų įsigijimu. Jo bendravimas ir palaikymas jaunųjų dailininkų, kaip ir modernaus meno grupės Ars, senųjų tarpe tapo nepopuliarus. Žymiai vėliau laisė apie Galaunę atsiliepa buvęs arsininkas prof. A. Gudaitis:

18

ŽVILGSNIS Į SUGRĖŽIMŲ VASARĄ

KONSTANCIJA VALIŠKIENĖ-LELEŠIŪTĖ

Tarp Kuršių marių ir Sargėnų

Pakeliui iš Klaipėdos, prie Kaltinėnų senutės kapinėlose aplankome Dionizo Poško kapą su aukštu apsamanojusiu obelisku, su dideliu kryžiumi jo viršūnėje. Aplankome ir jo Baublius Bijotų kaime. Viename Baublyje sukaupti Poško senovės radinių likučiai. Kitame — Poška rašė. Puoselėjo lietuvių kalbą, tyrinėjo istoriją. Rašė carui Aleksandrui, kunigaikščiui Konstantinui laiškus, prašydamas palengvinti sunkią baudžiauninko dalią. Rašė poeziją apie neišsakomai skaudų „mužikėlio“ gyvenimą: „Ponas tur aukso ant kojų ir pirštų, aš be skatiko gyvenu ir mirštu“. „Ir ateina ponas paskui jį tįjūnas, Domyko nabagėlio drebą visas kūnas“. Ne vien bizūnu čaizymas sukelia baimę ir skausmą. Paskutinėje okupacijos viešų tįjūno plakimų nenaudojo. Buvo moderniškesnių priemonių.

Kelmės gatvės plotis ir erdvios. Vyksta ir gatvių ir namų remontai. Dar vis bando užgydyti karo išdraskytas miesto žaizdas. Kelmiečiai vaišina ir savuosius ir pravažiuojančius cepelinais, kavute, tortais. O garsas apie jų didžiojo kepalų pyrago skanumą sklinda iki Klaipėdos, Šiaulių, Kauno ir Vilniaus.

Kelmės mūsų akyse didžiai išaukštino mūsų istorijos mažytę ir smulkutę mokytoja. Mes skūsdavomės užmiršę pamoką, o ji kalbėjo mums apie gyvenimo

... [naujai besiformuojančią Lietuvos kultūrą Jūs įnešėte didžiulį indelį. Neliesdamas įvairios Jūsų veiklos, noriu išskirti man pažįstamą dailės sritį, kur Jūs nuveikėte didelį pirmąpradininko darbą. Jūsų veikla tiriant ir propaguojant lietuvių liaudies meną trečiame ir ketvirtame šio amžiaus dešimtmeciuose to meto jauniesiems dailininkams turėjo ypatingos reikšmės. Mes liaudies mene pradėjom suvokti tautos dvasią, norėjome padaryti šį meną lyg ir atramos tašką, tęsiant profesinio meno tradicijas. Aš ir šandien prisimenu Jūsų paskaitas apie lietuvių liaudies meną Kauno universitete. Šie reiškiniai man yra padarę didelę įtaką, kurią dar ir šandien jaučiu“. (1985 m.)

Kita sritis labai išsiakojė ir išpopuliarėjo Galaunės rankose, tai tautodailė — medžio skulptūros, juostos, kryžiai. Sakė Galaunė: esam sena tauta, bet maža valstybė. Jo rūpesčiu per kilnojamas parodas su mūsų liaudies menu susipažino Švedija, Norvegija, Danija, Čekoslovakija, net Paryžius ir Italija. Švedų karalius Gustavas V Galaunė apdovanojo Vazos ordinu. Namie — isisteigė krašto tyrininkai. Džukijoje rengiamos Senovės dienos. Taip pat rūpinosi bažnytinio meno muziejus steigimu, freskomis, senais, vertingais paveikslais. Rotušės aikštėje Kaune 1936 m. atidaromas Maironio muziejus. Nors buvo daug ginčų ir

nuomonių dėl Vytauto Didžiojo kultūros muziejui parinktos vietos, jis vis tiek 1937 m. atidaromas Karo Muziejaus sodelyje. Užplanuotas Tėviškės muziejus įkuriamas prie Rumšiškų jau tik 1966 metais.

Galaunė buvo toks žmogus, kurio dėmesį traukė nesuskaitomi horizontai. Jis išrūpino etatus tarnautojams kultūros paminklų apsaugai, remontuojama Kauno pilis, atgauti Vilniaus muziejai. Buvo ir vienas pavojingai — juokingas epizodas. Kai besitraukdami iš Lietuvos vokiečiai pareikalavo vertingų muziejaus ekspонатų, Galaunės įsakymu buvo jiems paruoštos užkaltos dėžės su ten sudėtais plytgaliais, tikint, kad karas eina prie galo ir apsimoka rizikuoti...

Galaunė pasižymėjo ir kaip pedagogas, iš tiesų jis net 30 metų paskyrė pedagogikai. Buvo visuotinės ir Lietuvos istorijos docentas. Po paskaitų visad su studentais lankydavo muziejus, tad ir nenuostabu, kad jo įtakojė užaugo tokią gražią tautiškai susipratusi visuomenė. Kalboje buvo konkretus, nemėgo tarptautinių žodžių, pompastiškumo. Vedė Čiurlionio, Rimšos, Žmuidzinavičiaus, Kalpokio seminarus, ypač mokojo sukurti paskaitų laiku nuotaiką. Po karo nuo 1947 metų buvo istorijos ir meno istorijos katedros vedėjas.

Šio vieno žmogaus sukaupti kultūriniai turtai sunkiai išvaizduojami. Turėjo daugiau kaip 10 tūkstančių vienetų savoje spaudos bibliotekoje, o kur dar rankraščiai, laiški, graviūros, knygos svetimom kalbom. Buvo ten daug senų metų leidinių, ekslibriai, lenkių asmenų portretai. Visur, kur jis pridėjo savo ranką, dygo nuostabūs kultūriniai daigai.

Neįmanoma trumpame straipsnyje pilnai suminėti šio žmogaus didžiulius darbus. Knyga apie Paulių Galaunę skaitytojā ir sudomina ir sužadina, kad tikrai pagarbiai lenki galvą prieš šį milžiną, kuris tokiu triapiu Lietuvai laiku sugebėjo tiek pasiekti. Tai vienas iš didvyrių, kuriuos mini ir mūsų tautos himno žodžiai.

AERODROMAMS 52 MIL. DOL.

Meras Daley sulaukė pažado, kad federalinis išdas skirs 52 mil. dol. sumoderninimui O'Hare, Midway ir Meigs aerodromų bei remontams tilto Michigan Ave.

žmonės garbina ar ne ketvertas šimtmečių. Netoliese kapuose architekto A. Vivilskio projekto kopijčia. Ji nedidelė, bet aukšta, kylanti kaip bokštai ir dangų. Joje šalia altoriaus akmuo, ant kurio Mergelė Marija stovėdama kalbėjo su vaikučiais, su pastoriu ir verkė. Šiluva ugdė mūsų tautos dvasią. Ji nebedama nei caru, nei bolševikų persekiojimo sunkiomis sąlygomis vyko atsiprašyti, garbinti, dėkoti Dievo Motinai. Šiluva tai kelio užuomazga ir palyda į atgimimą.

Senas iš Gedimino laikų Raseinių miestas. Antrojo karo mūšiai nepaliko nė vieno sveiko namo. Darbštūs žemaičiai atstatė labai daug, nežūrint sunkumų. Miesto skvere skulptoriaus V. Grybo „Žemaitis“. Vyžtas, bet laisvas. Kardu perkirtas caro vergijos grandines, užsmauges jo erelį ir sutramdęs mešką, drąsiai žengia žemaitis į gyvenimą.

Pakeliui į Sargėnus pravažiuojame nušienautas pievas. Jose stypinėja gandrų šeimos. Paskui dobilienu artojus vaikšto juodos, galvomis linguodamos, vabalus iš vagu rinkamos varnos. Puikus kelias jungia Kuršių marios su Kaunu. Tiesus, lygus, be nežubių, be „siurpyzų“. Sustojimo aikštelės iš toli vilioja patraukliomis pavėsinėmis, erdvomis, patogumais. Gali žaliote pietuteje basomis kojoms pavaikštinėti. Ar prie stalo atsivežtus pietus pavalgyti.

Artejtant prie Sargėnų, atsime nu prof. J. Puzino pasakojimą apie II a. Sargėnų moteris. Kaip labai jos mėgo puoštis. Papuošalus gamino iš visų turimų medžiagų: žalvario, stiklo, aukso, geležies. Puošė ne tik savais, bet ir Panonijos ir Romos imperijos papuošalais. Vyrams rūpėjo strėlės, kirvukai. Ar daug kuo skiriasi antrojo nuo dvidešimtojo amžiaus moters bei vyro troškimai? Sargėnų kapinynas neparodo jokio skirtumo. Moteris linksta į estetiką, o vyras į jėgą.

(Būs daugiau)

BOSTONO ŽINIOS

NAIKINIMO IR PASIPRIEŠINIMO SUKAKTIES MINĖJIMAS

Tragiškųjų birželio įvykių Lietuvoje minėjimas – tai naikinimo ir pasipriešinimo, dviejų susikertančių jėgų ir jų kovos rezultatų minėjimas, kuriame lygiai ryškintini abu tie veiksniai, kaupiant, ryžtą, kad naikinimo jėgos būtų pasmerktos ir nugalėtos. Ta mintimi atliktas LB Worcesterio apylinkės birželio 18 d. Maironio parke Shrewsburyje surengtas minėjimas.

Minėjimą pradėjo ir jį pravedė apylinkės pirmininkas Stasys Rudys. Maldai ir susikauptimui vadovavo kun. Jonas Petrauskas. Pagrindinę kalbą pasakė „Laisvės Varpo“ vedėjas Petras Viščinis iš Brocktono, aukų įvairiems lietuviškiems reikalams surinkta 439 dol. Iš jų 272 dol. skirti LB-nės Krašto valdybos vykdomam vajui padėti Lietuvai.

Minėjimo programa buvo trumpa, trukusi arti valandą. Dalyvavo gana daug Worcesterio ir apylinkės lietuvių. Jų būtų buvę daug daugiau, jei ne privatus renginys, vykę tuo pačiu metu. Dėl to kai kurių šeimų nariai turėjo pasidalinti: vieni ejo į minėjimą, o kiti – į privatų renginį. Šiuo atžvilgiu visiems pavyzdžiui šviečia kun. Jonas Petrauskas ir kiti, kurie tik po minėjimo nuėjo į privačius renginius. Iš tikrųjų taip galėjo ar net turėjo pasielgti visi, kurie neįstengė išvengti renginio sutapimo. Tokiais atvejais visur ir visuomet pirmenybė priklauso minėjimams, ypač tokiems, kaip Tragiškųjų birželio įvykių.

Kalbėtojas Petras Viščinis išryškino tris pagrindinius Tragiškųjų birželio įvykių elementus – Lietuvos okupaciją, trėmimus ir lietuvių tautos pasipriešinimą įvairiomis formomis – sukilimas, partizaninės kovos, pogrindžio spauda ir dabartinė atvira veikla legaliomis priemonėmis. Apibūdindamas dabartinę padėtį Lietuvoje ir jau pasiektus laimejimus, jis išskėlė išvengti paskirtį ir galimybes atlikti savo uždavinius patikėtame kovos fronto ruože.

Minėjimas baigtas giesme „Marija, Marija“.

MIRĖ J. SKABEIKIS, Sr.

Birželio 19 d. Carney ligoninėje Dorchesteryje mirė Juozas Skabeikis, Sr. Jis paliko našlę Jadvygą, sūnus – Juozą, Algį ir Joną, 7 vaikaičius, tris provaikaičius ir eilę draugų. Velionis palaidotas birželio 22 d. Naujosios Kalvarijos kapinėse Bostone iš J. Caspero laidotuvių namų po šv. Mišiu, kurios atliktos šv. Petro lietuvių

parapijos bažnyčioje So. Bostone. Laidotuvių dalyviams priešpiečiai suruošti So. Bostono Lietuvių Piliiečių d-jos užkandinėje. Žinia apie mirtį ir laidotuves pranešė „Laisvės Varpas“, užskleisdamas ją sol. Algirdo Brazio atliekama giesme „Sveika Marija“.

DALYVAVO BURIUOTOJŲ SUTIKIME

LB-nės Bostono apylinkės ir ALT-bos Bostono skyriaus bendromis pastangomis birželio 24 d. buvo pasamdytas specialus autobusas nuvežti Bostono ir apylinkės lietuvių į Lietuvos buruiotojų sutikimą New Yorke. Autobusu vyko 22 asmenys. Kiti nuvyko savo priemonėmis. Autobusu vykusiuju tarpe buvo LB-nės Bostono apylinkės pirmininkas Brutenis Veitas, ALT-bos Bostono skyriaus pirmininkas Gintaras Čepas, Tautinės sąjungos Bostono skyriaus ir „Taupos“ pirmininkas Romas Veitas, Bostono skautų „Žalgirio“ tunto tuntininkas Vytautas Jurgela ir kiti. Nuvykusieji įsijungė į pasamdytą laivą ir plaukė Lietuvos buruiotojų pasitikti.

PIKNIKAS CAPE CODE

Anksčiau Bostono ir apylinkės lietuviuose buvo labai populiarūs piknikai, kuriuos kasmet rengdavo lietuvių radijo valandėlės ir kitos organizacijos. Dabar tokie piknikai jau išėjo iš mados. Juos rengia tik LB-nės Cape Codo apylinkė. Dėl kurortinės vietos ir daugybės lietuvių iš plačiosios apylinkės. Tai sudaro retą progą susitikti turimus draugus ir pažįstamus, užmegzti naujas pažintis, pasidalinti mintimis įvairiais aktualiais reikalais.

Siemet toks piknikas įvyks liepos 15 d., šeštadienį, Bronės ir Antano Jucenų sodyboje, 195 Fuller Rd., Centerville. Piknike bus karšti lietuviški pietūs ir kiti užkandžiai, įvairūs gėrimai, dovanų paskirstymas. Įėjimas – auka, įsigyjant loterijos lapelius. Pradžia 12 val. Jei šeštadienį lytų, piknikas vyktų sekmadienį nuo 1 val. po pietų. LB-nės Cape Codo apylinkė visus kviečia ir visų laukia.

„LAISVĖS VARPAS“

Vienintelė lietuvių greito viešo susižinėjimo priemonė Bostono ir apylinkės lietuviams yra „Laisvės Varpo“ lietuvių radijo programa. Ji perduodama lietuvių ir anglų kalba kiekvieną sekmadienį 9:00-10:00 v. ryto iš radijo stoties WCAV-FM 98. Jos vedėju yra Petras

Ankstyvas birželio 24 dienos rytas. Lietus jau visas mėnuo nesiliauja lijes. Smarkokai lyja ir dabar. Šiandieną New Yorke bus sutinkami šaunūs lietuviški drašuliai įveikę klasingąjį Atlantą. Neramu darosi pagalvojus, kad lietus gali „sudreškinti“ susitikimo džiaugsmą su jais. Nekreipdamos dėmesio į liūtį, 5 valandą iš ryto aplėdžiu Pocono kalnus, kurie populiariai yra vadinami Pennsylvanijos „Šveicarija“ ir pasileidžiu New Yorke link. Greitkeliu vingiuoja pagal Delaware upę, o jos ir kelio abiejose šonuose į viršų statmenai kyla aukšti kalnai.

Pagaliau lietus pradeda apsiminti. Ima šviestis, o per erdvę išsitiesia labai ryškių spalvų vaivorykštė. Ženklas, kad daugiau nebėlis. Atrodo, kad gal nesušlapę sveikinsime lietuviškuosius jūreivius. Visai išsigiedrino! Čia pat ir New Yorkas. Įvaziavę į Richmond Hills, NY, nustumu. Jo gatvės užgriautos nulaužtų medžių šakomis. Yra ir medžių išvirtusių iš pat šaknų. Kai kurios gatvės net ir visai uždarytos. Tai padariniai praėjusių vakarą siautusių smarkaus vėjo ir nepaprastai didelio lietaus.

Šiuo metu šio miesto dalyje žydi liepos, kurių malonus kvapas kutena nosį. Palikę automobilį namuose, mudu su žmona į Manhattaną keliavame traukiniu – subway. Tenka pastebėti, kad ši miesto susiėkimio priemonė pastaruju laiku yra pasikeitusi į gerąją pusę: traukiniai daug švaresni, labai geras sąspaldis, o ir graffiti – nė ženklo! Mat, buvo išrasta medžiaga, kuri yra atspari šios rūšies „menui“.

Išlipus iš traukinio ir paejus tręjėta blokų, beartėjant prie So. Street Seaport, Manhattan, jau iš tolo matyti ant labai aukštų stiebų didžiulės lietuviškos vėliavos. Didelėje uosto aikštėje lūkuriauo keli šimtai lietuvių, belaukiančių lietuviškų jachtų (jų galėjo būti žymiai daugiau). Dauguma buvo pasipuošę lietuviškomis vėliavomis. Atokiau nuo krantinės plūduriauo laivas su apie 250 asmenų, kurie buvo išvykę toliau jachtas pasitikti. Tas laivas skendo trispalvėse! Uosto krantinėje ir laive esantieji sveikino vieni kitus, skanduodami Lietuva... Lietuva..., Audra, Dailė, Lietuva..., Lietuva bus laisva... ir panašiai. Aplinkui sukinišoji keliolika privatių, mažesnių ir

Viščinis, 173 Arthur St., Brockton, MA. 02402, telefonas: (508)586-7209. Programos metu skubiais reikalais skambinti į radijo stotį telefonu: (508)587-9898.

P.V.

SUTINKAME ATLANTO NUGALĖTOJUS

Jūrininkų iš Lietuvos sutikime. Iš kairės: Lietuvos generalinis konsulas A. Simutis, L. Simutiene, kun. A. Svarinskas ir Vyr. Skautininkė S. Gedgaudienė.

didesnių laivų, kurie visi buvo pasidabinę lietuviškomis trispalvėmis. Tolėliau pasirodė trys maži laiveliai, kurių aukšti stiebai gracingai linguoja kitų laivų sukeltose bangose. Tai mūsų laukiamieji! Priešakyje jachta „Lietuva“, toliau „Audra“ ir „Dailė“. Susirinkusiųjų valiavimams, plojimams ir skandavimams galo nebuvo!

Jachtoms prisitvirtinus prie krantinės, susitikimo iškilmes pradėjo ir toliau joms vadovavo Arūnas Gudaitis.

Jachtų kapitonas pristatė savo jūrininkus. Kapitonas Osvaldas Kubilius pristatė jachtos „Lietuvos“ jūrininkus, kapt. Ignas Miniotas – „Audros“ ir kapt. Žvaigždė Drėma – „Dailės“. Jie visi susirinko ir susėdo ant paukštinimo, kuris buvo išpuoštas lietuviškų spalvų balionėliais.

Invokaciją sukalbėjo svečias Sibiro kankinys kun. Alfonsas Svarinskas.

Pirmutinis jūrininkus sveikino Lietuvos gen. konsulas Anicetas Simutis: „... Sveikinu Jus atvykusius į New Yorką ir parodžius, kad Lietuva turi drąsių vyrų, kurie nebijo rizikuoti už jos laisvę. Šiandien Jūs įrodėte visam pasauliui, mažuose laiveliuose, rizikuodami savo gyvybėmis per Atlanto vandenyną, kad nepriklausomos Lietuvos vėliavą atvežtumėte į Ameriką ir čia susitiktumėte su savo broliais, kurie Jus pasitinka su tokia pačia nepriklausomos Lietuvos vėliava... Jūs ir mes esame tie patys broliai lietuvių... Tik geležinė uždanga buvo ir dar tebėra perskyrusi mus... Bet mes esame vieni ir tie patys broliai lietuvių... Eventualiai Lietuva atgaus pilną laisvę ir Nepriklausomybę...“

Į jūrininkų sutikimą buvo kvieistas ir miesto meras Ed Koch, bet jis, kaip paprastai, „dėl kitokių įsipareigojimų“ atvykti negalėjo. Šiais metais bus renkamas naujas miesto meras. Dabartinis Ed Koch irgi kandiduoja. Lietuviai balsuotojai irgi galėtų pagalvoti, eidami balsuoti apie „svarbesnius įsipareigojimus“. N.Y. miesto merą Ed Koch atstovavo

miesto žinybos tarnautojas, lietuviškos kilmės Michael Dirzulaitis. Jam buvo įteikta Lietuvos laisvės statulos kopija, kurią jis pažadėjo padėti garbingoje City Hall vietoje.

Kiek teko patirti, šią statulą kopiją iš Lietuvos atvežė ten neseniai viešėjusi dr. Marija Žukauskienė.

„Audros“ kapt. žody girdėjome: „... Mes esame labai laimingi čia atvykę. Mes plaukėme su mūsų brangia trispalve – Lietuvos vėliava, kurią dabar Lietuvos žmonės – lietuvių vėliava... Ši kelionė buvo sunki. Bet mes esame laimingi, galėję visam pasauliui parodyti, kad lietuvių nepasidavė... Lietuvių galima nužudyti Auschwitzo dujų kameroje, lietuvių galima priversti Lietuvą palikti gelbstint savo gyvybę, lietuvių galima sušaldyti Sibiro ledynuose, tačiau jo negalima paklupdyti. Iš jo negalima atimti laisvės troškimo... Lietuva gyva, Lietuva bus gyva, Lietuva bus laisva!“ (Po šios kalbos sekė milžiniškos ovacijos).

Kalbėtojas dar buvo PLB vice-pirmininkas dr. Vytautas Dambra, kuris sakė: „Garbė Jums Atlanto didvyriai... Telydi jus laisvės svyturys...“

Dr. Vytautas Dambra buvo specialiai atvykęs į lietuvių jūrininkų sutikimą iš Caracas Venueulos. Sajūdžio vardu jūreivius sveikino Emanuelis Singeris, o Amerikos Lietuvių tarybos ir Baltų lygos vardu jūreivius pasveikino Angelė Nelsienė atvykus iš Californijos. Ji taip pat paskaitė raštu gautus sveikinimus iš senatorių ir kitų Amerikos valstybininkų.

Paskutinytis žodį tarė jūrininkams sutikti komiteto pirmininkas Pranas Gvildys. Po to visi jūrininkai „nuskendo“ mūsų glėbiuose. „Atsimylėjus“, čia pat esančiam restorane užkandus ir atsigavimus, juos globojantieji išsivežė į savo namus.

Nežiūrint šio reikšmingo ir didelės rizikos reikalaujančio (Nukelta į 5 psl.)

CLASSIFIED GUIDE

REAL ESTATE

RE/MAX GREIT PARDUODA REALTORS

RIMAS L. STANKUS
361-5950 636-6100

Norintieji PIRKTI ar PARDUOTI NAMUS per šią istaigą, prašome paminėti, kad esate arba norite būti Rimo Stankaus klientais. Nuosavybės įkainavimas nemokamas.

Beverly Shores, Indiana

Two newly-finished condominium units on Lake Michigan are ready for your inspection: with 2 bedrooms, loft, 1 1/2 baths, garage, and storage—your perfect summer retreat is waiting for you only 1 hr. from Chicago. Two story units adjoin the national park. Views, privacy and comfort—from \$144,500. Call Rick Remijas, Merlion-Remijas Realtors, (219)872-4000 for information.

MISCELLANEOUS

A VILIMAS MOVING

Tel. 376-1882 ar 376-5996

10%—20%—30% pigiau mokėsit už automobilio ir ugnies draudimą pas mus.

FRANK ZAPOLIS

3208 1/2 West 95th Street
Tel. — GA 4-8654

ELEKTROS

ĮVEDIMAI — PATAISYMAI

Turiu Chicago miesto leidimą Dirbu ir žmiesių. Dirbu greitai, garantuoti ir sąžiningai.

855-2020

KLAUDIJUS PUMPUTIS

TAISOME

SKALBIMO IR DŽIOVINIMO

MAŠINAS IR SĄLDYTUVUS

Kreiptis į: Hermis Deckys

Tel. 585-6624

Nuo 8 v. ryto iki 5 v. vakaro

Kalbėti lietuviškai

Du vyrai, jauni lietuvių leško

darbo. Dirba visokį darbą.

Skambinti po 6 v.v.

Tel. 312-448-6580

DOMITES LITUANISTIKA?

Važiukite į XV Lituanistikos seminarą. Dvieju savaičių intensyvių lietuvių kalbos, literatūros ir istorijos kursai suaugusiems.

Rugpjūtio 6-20 dienomis
La Salle Manor rekolekcijų namuose
Plano, Illinois (netoli Chicago)

Rašykite: Lituanistikos seminaras
5620 S. Claremont
Chicago, IL 60636

Įsigykite istorinius Lietuvos žemėlapius:

1595 m. G. Mercator — Lietuva.
1656 m. lietuvių-švedų kautynės prie Sandomiro.
1656 m. lietuvių-švedų kautynės prie Pilypavo.
1749 m. I. Nepreckio Lietuvos žemėlapis
Siektingos nepriklausomos Lietuvos žemėlapis, paruošė Alg. Gustaitis.

Neseniai išspausdinti:
1605 m. lietuvių-švedų kautynės prie Salspilio.
Ptolemėjo žemėlapis atspaudas apie Baltijos pakraštį.

Žemėlapiuose originalūs įrašai ir jų vertimai lietuviškai.
Alg. Gustaitis aiškinimai. Visi tie žemėlapiai plakato formato. Kiekvieno kaina su persiuntimu 12 dol. Illinois gyventojai dar pridėda 80 ct. valstijos mokesčio.

Užsakymus siųsti: Draugas, 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

O, NERINGA!

Jaunuoliams Studentams Dirbantiesiems ATSIPIŪSTII!

Rugpj. 13-20, 1989
NERINGOJ Vermont'e

Vaikystę išaugusius jaunuolius kviečiame sugrįžti NERINGON atsinaujinti krikščioniškai ir tautiškai! Atėjo laikas, ypač dabar TAUTOS ATGIMIMO metu, iš naujo pažvelgti savo gėlmėn nebe vaiko žvilgsniu!

Stovyklos savaitė jaunuoliams 17-25 metų.
Kreiptis: NERINGA, Box 134C, RFD 4,
W. Brattleboro, VT 05301. 1-802-254-9819.

Midland Federal Savings and Loan Association

75 metus aptarnauja lietuvius

Indėliai iki \$100,000.00

Aprausti Federalinės valdžios

MARQUETTE PARK

2567 WEST 69th STREET
925-7400

BRIGHTON PARK

4040 ARCHER AVENUE
254-4470

BRIDGEVIEW

8929 S. HARLEM AVE.
598-9400

LB East Chicago apylinkės valdyba su birželio minėjimo programos dalyviais. Iš kairės, rašytojas V. Vailionis, B. Vilutienė ir V. Damašienė; stovi: studentė D. Dambrauskaitė, R. Dambrauskienė ir S. Holiušienė.

MOSŲ KOLONIJOSE

East Chicago, IN BIRŽELIO MINĖJIMAS

Šiaurės vakarų Indianos lietuviai, minėdami birželio 14 d. Lietuvos okupaciją ir 15 d. pirmąsias lietuvių deportacijas, jungiasi savo maldoj ir viltys su visais lietuviams Lietuvoj ir visam pasauly, trokšdami Lietuvai laisvės ir nepriklausomybės.

Kun. dr. I. Urbonas kalba invokacija per birželio minėjimą, šalia – LB East Chicago apylinkės valdybos pirm. B. Vilutienė.

Tylos minute pagerbiami nekal-tai nužudyti išvežtieji ir koncentracijos stovyklas, politiniai kaliniai kalėjimuose, laisvės kovotojai Lietuvos miškuose ir visa didvyriška lietuvių tauta. JAV LB East Chicago apylinkė, Gary parapijai padedant, 1989 m. birželio 18 d. ruošė šių tragiškų įvykių minėjimo programą. Minėjimas buvo pradėtas pamaldomis Šv. Kazimiero bažnyčioje, aukojant šv. Mišias už visus rusų okupacijos kankinius ir žuvusius laisvės kovotojus. Pamaldų metu B. Balt vadovaujamas parapijos choras, puikiai atliko šiai dienai pritaikytas giesmes. Žvakes, reiškančias gedulą ir viltį, prie altoriaus nunėšė ir uždegė tauti-

SUTINKAME ATLANTO NUGALĖTOJUS

(Atkelta iš 4 psl.)

žygio svarbos, amerikiečių nei laikraščiuose, nei TV neteko užtikti nė mažiausios žinėlės. Pasiteiravus pas kitus, jie tą patį pakartojo – nematėme! Tad ir kyla klausimas, ar tik šio jūrininkų sutikimo rengėjai nebus kur nors padarę klaidin-gio ėjimo?

Krantinės, kur buvo pasta-tytos jachtos ir aikštė, kurioje vyko sutikimo ceremonijos, kainavo nemaža pinigų. Tai palengvino statybininkas iš New Jersey Vytautas Paulius atėdamas su 15,000 dolerių. Sekmadienį visi jūrininkai dalyvavo išvežimų minėjime Apreiškimo parapijos bažnyčioje ir Kultūros Židinyje, Brooklyne, kur jie buvo pristatyti visuomenei.

p. palys

rius Lietuvos nepriklausomybės siekiant.

Romano „Likimo audrose“ autorius rašytojas V. Vailionis, kuris laikomas žinovu partizaninių kovų rusų okupacijos metu, buvo pagrindinis šio minėjimo kalbėtojas. Jis mums paaiškino, kodėl didvyriška partizanų kova su deportacijų ir striubų vienetais sutrukdė tautos kamieno sunaikinimą. Sovietinėj sistemoj, aiškino Vailionis, viskas daroma pagal iš anksto numatytą planą, įskaitant lietuvių deportacijas, kurios iš anksto buvo suplanuotos KGB ir tautos išdavikų. Partizanams smarkiai pasipriešinus, tie planai, kaip ir daugumas kitų, nebuvo išpildyti ir vėliau nebuvo užbaigti.

Įspūdingą ištrauką iš romano „Likimo audrose“ paskaitė D. Dambrauskaitė. Baigiant visi kartu, K. Domarkui vedant, sugiedojo Lietuva brangi...

Po minėjimo LB valdyba pavaišino visus dalyvius skaniais pyragaičiais ir kava. A. Vilutis

MOKESČIAI UŽ CIGARETES

niais rūbais pasipuošusios B. Vilutienė ir D. Dambrauskaitė. Mišių auką nešė K. Balt ir V. Ruzga. Bažnyčios altoriai buvo papuošti gelėmis perrištomis juodais kaspinais – tai Vailionių šeimos dovana. Šv. Mišias atnašavo ir pamokslą pasakė kun. dr. I. Urbonas.

Vėliau parapijos salėj, dalyvaujant dideliame skaičiui apylinkės lietuvių, minėjimą pradėdant, invokacija sukalbėjo kun. dr. I. Urbonas. Įžanginį žodį tarė LB apylinkės pirm. B. Vilutienė. Ji pabrėžė, kad lietuvių tautos atgimimas Lietuvoj ir vienybė tarp visų pasaulio lietuvių, bus svarbiausias fakto-

Chicago miesto taryba pakėlė mokesčius už cigaretes. Dabar miestui už cigarečių pokelį mokesčių bus 16 centų. Numatoma, kad mokesčių pakėlimas atneš 1.9 mil. dol. naujų pajamų ir jos bus panaudotos padėti benamiams apsirūpinti pastogė. Illinois valstija ima po 20 ct. mokesčių už cigarečių pokelį ir planuoja dar pakelti iki 38 ct.

A.†A.

HERTAI MARIJAI VYGANTIENEI

mirus, jos sūnams dr. MINDAUGUI ir dr. VYTAUTUI bei jų šeimoms ir giminėms reiškia gilia užuojautą ir kartu liūdi

Lituanus žurnalo leidėjai:

R. Vedegys, pirm.
Prof. A. Klimas
Daina Kojelytė
Julius Lintakas
Dr. A. Razma

A. V. Dundzila
Prof. V. Kelertienė
Jonas Kučėnas
Dr. A. Marchertas
Arvydas Tamulis

Mylimai Motinai

A.†A.

HERTAI VYGANTIENEI

mirus, jos sūnui dr. VYTAUTUI, BALF'o Centro Valdybos direktoriui, ir jo šeimai reiškiamo nuosirdžią užuojautą ir kartu liūdime.

BALF'o Centro Valdyba ir direktoriai

Mylimai Motinai

A.†A.

HERTAI MARIJAI VYGANTIENEI

mirus, sūnus dr. MINDAUGĄ ir dr. VYTAUTĄ su šeimomis bei artimuosius nuosirdžiai užjaučia

Illinois Lietuvių Gydytojų draugija
ir Pagalbinis moterų vienetas

Mylimai motinai

A.†A.

HERTAI MARIJAI VYGANTIENEI

mūsų draugijos narei mirus, jos sūnams drs. VYTAUTUI ir MINDAUGUI su šeimomis ir kitiems giminėms nuosirdžiai užjaučiame.

Lietuvos Didžiosios Kunigaikštienės
Birutės draugija

A.†A.

VALERIJUS JANULIS

Gyveno Cicero, Illinois.

Mirė 1989 m. liepos 2 d., 1:30 val. ryto, sulaukęs 69 m. amžiaus.

Gimė Lietuvoje. Amerikoje išgyveno 40 m.

Pasiliko dideliame nuliūdime žmona Loretta; posūnis William Indelli, žmona Jean; anūkai: William, žmona Tresa, Frank ir George Indelli; du proanūkai: William ir Nicole Indelli bei kiti giminės, draugai ir pažįstami.

Priklausė Chicago Lietuvos Biržų klubui (buvęs pareigūnas) ir Lietuvių Amerikos Respublikonų Illinois Lygai. Kūnas pašarvotas Petkaus-Butkaus koplyčioje, 1446 S. 50 Ave., Cicero, Illinois.

Laidotuvės įvyks trečiadienį, liepos 5 d. Iš koplyčios 9 val. ryto bus atlydėtas į Šv. Antano parapijos bažnyčia, kurioje įvyks gedulingos pamaldos už velionio sielą. Po pamaldų bus nulydėtas į Queen of Heaven kapines.

Nuosirdžiai kviečiame visus giminės, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę žmona, posūnis, anūkai ir proanūkai.

Laidotuvių direkt. Donald A. Petkus. Tel. 652-1003.

A.†A.

JUOZAS DULKYS

Gyveno Evergreen Park, Illinois.

Mirė 1989 m. birželio 30 d., 6:44 val. v., sulaukęs 62 m. amžiaus.

Gimė Lietuvoje.

Pasiliko dideliame nuliūdime žmona Lydia ir kiti giminės, draugai bei pažįstami.

Kūnas pašarvotas trečiadienį, liepos 5 d. nuo 2 iki 9 v.v. Thompson & Kuenster koplyčioje, 5570 W. 95 St., Oak Lawn, Illinois.

Laidotuvės įvyks ketvirtadienį, liepos 6 d. Pamaldos už velionės sielą įvyks 11 val. ryto koplyčioje, kurias atliks kun. John Juozupait. Po pamaldų bus nulydėtas į Lietuvių Tautines kapines.

Nuosirdžiai kviečiame visus giminės, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdusi žmona.

Laidotuvių direkt. Thompson & Kuenster Funeral Home. Tel. 425-0500.

Po žodžiais neapsakomų kančių

A.†A.

LINUI DAUGĖLAI

mirus, liūdesio ir sielvarto valandoje žmonai DONNAI, sesutei RŪTAI ir tėveliams STASEI ir KAZIUI DAUGELAMS reiškiamo gilia užuojautą ir liūdime kartu.

Valerija ir Kazys Barmai
Elena Sakienė
Balys Graužinis
Vladas Gylis
Liudas Reivydas

Mielai sesutei

A.†A.

EUGENIJAI

Lietuvoje mirus, kun. JONUI ZNOTINUI reiškiamo užuojautą ir drauge liūdime.

Nelė ir Romas su šeima

A.†A.

BARBORAI KRIPKAUSKIENEI

mirus, dukrą LAIMĄ ir zentą PETRĄ ŽEMAIČIUS ir jos anūkes: RASĄ, VILIJĄ, RŪTĄ ir DAINĄ bei jų šeimas nuosirdžiai užjaučiame.

Elena Baublienė
Teresė Kavaliauskienė
Elena ir Kazys Karveliai

Mielas Skuodiškes:

KAZYTĖ BALUKIENĖ, JADZYTĖ PUTRIENĖ, maždaug tuo pačiu laiku gavusias liūdną žinią dėl brolių mirties, nuosirdžiai užjaučiame.

A. M. Klimkaičiai
R. K. Ražauskai

Pranešame giminėms, draugams ir pažįstamiems, kad liepos 2 d., 9:50 val. ryto, sulaukus 90 m. amžiaus mirė mūsų brangiausia motina, bobutė ir probobutė

A.†A.

TERESĖ LUKŠTIENĖ

Gyveno Chicagoje, Marquette Parko apylinkėje.

Gimė Lietuvoje.

Pasiliko dideliame nuliūdime trys dukters: Eleonora Marčiulionienė, vyras Aleksandras, Bronė Koviienė ir Genė Draugelienė; anūkai: Arūnas Draugelis, žmona Irena, Diana Paliėnė-Palčiauskienė, vyras Rimas, Daiva Murinienė, vyras Teisutis, Ramūnas Marčiulionis, žmona Karolina ir Gajus Marčiulionis; proanūkai Dina Palaitė ir Kristina Murinaitė; Lietuvoje liko trys seserys: Teklė, Monika ir Veronika su šeimomis; Argentinoje brolis Pranas su šeima bei kiti giminės, draugai ir pažįstami.

Kūnas bus pašarvotas ketvirtadienį, liepos 6 d. nuo 2 iki 9 v.v. Petkus-Marquette koplyčioje, 2533 W. 71 St.

Laidotuvės įvyks penktadienį, liepos 7 d. Iš koplyčios 9 val. ryto bus atlydėta į Šv. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčia, kurioje įvyks gedulingos pamaldos už velionės sielą. Po pamaldų bus nulydėta į Šv. Kazimiero lietuvių kapines.

Nuosirdžiai prašome dalyvauti šiose laidotuvėse ir palydėti ją į poilsio vietą.

Nuliūdusi šeima.

Laituvių direkt. Donald A. Petkus. Tel. 476-2345.

GAIDAS—DAIMID

E U D E I K I S

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
PATARNAUJA IR CHICAGOS PRIEMIESČIUOSE

4330-34 S. California Avenue
Telefonai — 523-0440 ir 523-9852

4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas — 927-1741-1

4348 S. California Avenue
Telefonas — 523-0440

P E T K U S

MARQUETTE FUNERAL HOME TĖVAS IR SŪNUS

2533 West 71 St., Chicago
Telefonas — 476-2345

1410 So. 50th Av., Cicero
Telefonas — 863-2108

STEPONAS C. LACK ir SŪNŪS LACKAWICZ

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

2424 West 69th Street — Tel. RE 7-1213
11028 Southwest Hwy. — Tel. 974-4410
9236 S. Roberts Rd. — Tel. 430-5700

BUTKUS — PETKUS

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

1446 South 50th Avenue
Cicero, Illinois
Telefonas — 652-1003

Sally

Donald M., Jr.

V A N C E

LAI DOTUVIŲ KOPLYČIA

DIREKTORIAI

1424 So. 50 Ave., Cicero Illinois
PATARNAUJA CHICAGOJE BEI PRIEMIESČIUOSE
Tel. 652-5245

APLINK MUS

x Prof. dr. Vytautas Landsbergis, Lietuvos Persitvarkymo sąjūdžio pirmininkas, su žmona Gražina atskrenda į Chicago Midway aerodromą 9:55 val. ryto šeštadienį, liepos 8 d. Šeštadienį 7 val. vak. Jau-nimo centro didžiojoje salėje Vytautas Landsbergis darys pranešimą Chicago lietuvių visuomenei.

x Kan. Vaclovas Zakaras yra susilaukęs ranką, todėl kuri laiką gali laikyti tik koncelebrutas šv. Mišias ir negali sakyti pamokslų.

x Slaugyti namie mokyklos St. Xavier College, padedamas Gailestingųjų seserų mokyklos ir sveikatos departamento. Kur-sas prasidės liepos 11 d. nuo 7 iki 9 val. vak.

x „Tėvynės Sargas“, Nr. 1, šių metų data išėjo iš spaudos ir pasiekė redakciją. Šiame numeryje yra surinkti rimti straipsniai, vertimai ir numatymai ateities veiklos lietuvių išsivijoje. Žurnalas yra 112 psl. su viršeliais, kurių pirmajame idėta neseniai iš Sibiro paleisto Viktoro Petkaus nuotrauka. Žurnalą redaguoja Algirdas J. Kasulaitis, leidžia Popiežiaus Leono XIII fondas (Kriščiūnų demokratų sąjunga).

x Padėdu jūsų giminėms Lietuvoje gauti pinigine parama. Pinigus į Lietuvą pristatoma greitai, duodu aukštą keitimo santykį. Tvirta garantija. Užsakymai priimami iš kitų miestų. Tel.: 312-448-6580, Irena Jutzi.

x Video ir stereo aparatūra siunčiama į Lietuvą. Siunčiama kargo į Maskvą arba Vilnių ir iš kitų JAV miestų. Tiksliai ir sąžiningai kargo informacija persiunčiant jūsų daiktus. Romas Pukštys, Transpak, tel. 312-436-7772, namų tel. 312-430-4145.

x Marija Noreikienė praneša savo klientams, kad siuntinių priėmimo įstaiga bus uždaryta atostogoms nuo liepos 13 iki liepos 30 d. Pirmadienį, liepos 31 d., pradėsime normaliai priiminti siuntinius. Dienos ir valandos tos pačios. Informacijai skambinti vakarais 857-7281.

Advokatas
GINTARAS P. ČEPĖNAS
2649 W. 63 St., Chicago, IL 60629
Tel. — 776-5162
14306 S. Bell Rd., Lockport, IL 60441
Tel. 460-4866
Valandos pagal susitarimą

Advokatas Jonas Gibaitis
6247 S. Kedzie Avenue
Chicago, IL 60629
Tel. — 776-8700
Darbo val. nuo 9 iki 7 val. vak.
Šeštad. 9 v. r. iki 1 val. d.

ADVOKATAS
Vytėnis Lietuvninkas
2501 W. 69th Street
Chicago, IL 60629
Tel. 778-0800
Kasdien 9-6 val. vak.
Šeštadieniai ir vakarais
pagal susitarimą.

ADVOKATAS
ALGIRDAS R. OSTIS
201 E. Ogden Ave., Ste. 18-2
Hinsdale, IL 60521
Tel. 325-3157
Valandos pagal susitarimą

x Lietuvių Operos kolektyvas išsirinko naują valdybą, kurią sudaro Raimundas Korzonas — pirm., Vytautas Aukštuolis, Leonas Bildušas, Giedrė Končienė, Vaclovas Momkus, Albinas Smolinskas, Eglė Rūkštelytė-Sundstrom ir Rudolfas Valdukaitis. Valdybos pakviestas dirigentu lieka muzikas dr. Bronius Kazėnas.

x LKVS „Ramovės“ Chicago skyriaus ramovėnai drauge su birutininkėmis rengia metinę išvyką liepos 9 d., sekmadienį, į International Friendship Garden Michigan City, Ind., prie Lietuvos Prezidento eglių. Kvietia lietuvių organizacijas ir pavienius lietuvius išvykoje dalyvauti. Išvykos atidarymas bus 11 val. ryto Chicago laiku, pakeliant tautinę vėliavą. Ši išvyka turi bent laikinai atpalaiduoti nuo kasdienybės ir suteikti poilsio valandėlę.

x Ben Palonio su Sharon Kenny užsakai prieš santuoką eina švč. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje.

x Laima M. Tumas, Santa Monica, Cal., užsiprenumeravo vieneriems metams dienraštį „Drauga“ ir dar pridėjo 25 dol. auką. L. M. Tumas skelbiame garbės prenumeratorė, o už auką labai dėkojame.

x Juozas Vaineikis iš Chicago, Ill., „Draugo“ nuosirdus rėmėjas, garbės prenumeratorius, pratęsė prenumeratą, pridėjo 25 dol. auką ir dar vienam asmeniui užprenumeravo susipažinimui. Nuosirdus aciu.

x Lietuvių kelionė laivu po Karibų salas gruodžio 11-18 d. Kaina nuo 894 dol. vienam asmeniui iskaitant oro susisiekimą. Kreiptis: **Birutė Zalatorienė**, Travel Advisers, Inc., 1515 N. Harlem, Oak Park, IL 60302, tel. 312-524-2244.

x Lietuvoje pageidaujama kosmetika labai žemomis kainomis! Pvz. 12 spalvų mažiausiu negu 2 dol. Įvairius pasirinkimus. Tanspak, 2655 W. 69 St., tel. 312-436-7772.

x „Lietuva Parcel Service“ praneša, kad nuo birželio 1 d. labai sumažėjo maitas siuntiniams apmokant maita vietoje. Visi vaikiški dalykai — be maito. Maito produktai, vaistai — be maito. Siuntiniuose, kuriems apmokate maita vietoje, galima siųsti mėsos ir žuvies konservus. Siunčiame kargo, paripinime įvairių aparatūrą, primame ir neapmokėtų maitu siuntinius. Sąžiningas patarnavimas. Darbo laikas pagal susitarimą. Kreiptis pas Janiną Juodvalkiene, 4457 S. Talman Ave., Chicago, IL 60632, tel.: 312-847-2614.

x Greit parduodu vienos ir dvejų seimų namus Chicagoje ir apylinkėse. Skambinkite **RE/MAX FIRST**, Rimas Stankus, tel. 361-5950 arba 636-6169.

x JUOZAS BACEVIČIUS, namus parduoda greit. Įkainojimas — veltui. Skambinti Bell-Bace RE, tel. 778-2233.

x 15 dienų Lietuvoje! Š. m. rugsėjo 12 d. išskrenda ekskursija, kuri galės praleisti 15 dienų Lietuvoje. Turėsite galimybę ilgiau pavyšėti pas gimines, pakeliauti po Lietuvą, aplankyti įvairius miestus. Skubėkite registruotis! Vietų skaičius ribotas! Kreiptis: **American Travel Service Bureau**, 9727 S. Western Ave., Chicago, IL 60643. Tel. 312-238-9787.

(sk.)

x Jurgis Daugvila sukūrė gražų, lietuviško liaudies stiliaus altorių ir tabernakulį Neringos koplyčiai. Šventinimas įvyks liepos 16 d. 3 val. p.p.

x Dr. Stasys Balys, Grand Rapids, Mich., pratęsė prenumeratą vieneriems metams, pridėjo 25 dol. auką su priedu: „Giliai esu dėkingas red. kun. Garšvai ir jo padėjoms už tokį „Draugo“ redagavimą, kai jis ne tik informuoja, bet ir vienią visus lietuvius pasaulyje lietuvių išlaikyti ir Lietuvai padėti“. Nuosirdus aciu už gražius žodžius ir auką.

x Jonas ir Marija Vidūnai, Augurn, Mass., mūsų nuolatiniai rėmėjai, garbės prenumeratoriai, pratęsė prenumeratą vieneriems metams su visa šimtaine ir priedu: „Per daugelį metų skyrėm auką, todėl ir šiomet tą darau“. Labai dėkojame.

x Aldona Rukiūza, Oak Lawn, Ill., Juozas Juozaitis, Juno Beach, Fla., Genovaitė Pustelnikas, Oak Lawn, Ill., Vaclovas Morkūnas, Inslington, Ont., Kanada, Eiena Mozuraitis, Hot Springs, Ark., Stanley Drevinskas, Hartford, Conn., Jonas Kapčius, Daytona Beach, Fla., Pranas Jonelis, Rockford, Ill., Marija Jasiulevičius, Cicero, Ill., pratęsė „Draugo“ prenumeratą ir kiekvienas paaukojo po 15 dol. dienraščiui. Nuosirdus aciu.

x Dr. J. Petrikonis, Woodbine, Iowa, Austra Puzinas, San Mateo, Cal., Vladas Sinkus, Western Springs, Ill., Liuda Unguraitis, Brecksville, Ohio, Alojzas Eiva, Chicago, Ill., Kristina Norkus, Aurora, Ill., „Draugo“ garbės prenumeratoriai, rėmėjai, pratęsė prenumeratą vieneriems metams su 25 dol. auką. Labai dėkojame.

x Romas Pukštys vyksta į Lietuvą liepos 29 d. Tarpininkaus pinigų pervežime, automobilių užpirkime ir pan. Įstai-ga Transpak veikia kasdien nuo 12-6 v. p.p., arba susitarus. Tel. 312-436-7772, 2655 W. 69th St., Chicago, IL 60629.

x Jūsų pinigai į Lietuvą siunčiami per banką ir „dolerines“ parduotuves: tinka jūsų giminėms apsipirkimui, automobiliams ir palikimams tvarkyti. **Muito nėra. Romas Pukštys**, Transpak, tel. 312-436-7772, namų tel. 312-430-4145.

x Embargo! PATRIA, 2638 W. 71 St., Chicago, IL, tel. 312-778-2100 dovaninių prekių ir elektronikos parduotuvė, praneša, kad Maskvos kargo sandėliuose esant prekių per-tekliui, Maskva skelbia laikiną embargo. Iki embargo panaik-nimo PATRIA į Vilnių dovanų nesius. Tačiau vaziuojantiems į Lietuvą turime didelį elektronikos bei kitų, ten pageidaujama prekių pasirinkimą.

x Darome nuotraukas pasams ir kitiems dokumentams, kurias galima tuojau atsitiinti. American Travel Service Bureau, 9727 S. Western Ave., Chicago, Ill. 60643. Tel. 238-9787.

x Padėdu jūsų giminėms Lietuvoje gauti pinigine parama. Pinigus į Lietuvą pristatoma greitai, duodu aukštą keitimo santykį. Tel. 312-434-2655. Skambinti po 6 v.v.

x Pigiai parduodu tinkamus Lietuvoje naudoti kompiuterius. Tarpininkauju juos persiunčiant ir surandu pirkėją. Tel. 312-579-3243.

(sk.)

Redaguoja J. Placas. Medžiaga siūsti: 3206 W. 65th Place, Chicago, IL 60629

Tėvynės ZVAIGŽDUTĖ

Isteigtas Lietuvių Mokytojų Sąjungos Chicago skyriaus

Jonas Minelga

VASARA

Vasara virš sodu
Mūsų būriui rodo,
Ką ji moka, ką ji gali,
Kai užvaldo visą šalį.

Liepa ir rugpjūtį
Žada čia pabūti.
O gera ji — pavaišina,
Tik vardais visus vadina.

Obuoliai raudoni —
Žinome jų skonį.
Slyvos, kriaušės nokti ima,
Paragauti gundo Rima.

Saulė kilo, kilo...
Sukome link šilo.
Ten bruknelė ir avietė
Mūsų būrį vaišėm kvietė.

SPINDULYS GULAGE

Nijolė Sadūnaitė labai mylėjo ir gerbė savo tėvus. Ji taip pat mylėjo Lietuvą ir norėjo ją matyti nepriklausoma. Labiau-siai ji mylėjo Dievą. Knygoje „A Radiance in the Gulag“ rašoma, kaip ji gyveno tremtyje ir ken-tėjo dėl Dievo ir Jo meilės.

Kai Nijolė buvo mūsų amžiaus, jai mokykloje labiausiai patiko sportuoti. Jos mokytojai ją ragino įsijungti į komunistų jaunimo eiles, kad galėtų siekti aukštojo mokslo. Nijolė nesutiko. Mokytojai pakvietė tėvus į mokyklą. Nijolės mama pasakė, jeigu jos vaikai negali mokytis nebūdami komjaunuoliais, tai atsiimu juos iš mokyklos. Po to, daugiau mokytojai jai nieko nesakė.

Baigusi gimnaziją, Nijolė galėjo dirbti tik paprasčiausią darbą fabrike. Vėliau pradėjo dirbti Vilniaus universitete. Tuo laiku kunigas Šeškevičius buvo valdžios tarnas. Tardytojai labai supyko, kad Nijolė surado kunigui advokatą jam padėti apsiginti. Ketveriems metams praėjus, KGB (komunistų slaptoji policija) areštavo Nijolę, užtikė ją rašant Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kroniką. Ją nubaudė trejiems metams kalėjimo ir dar tiek pat metų trem-ties Sibire. Visą mėnesį truko kelionė į Sibirą. Ten gavo labai mažai maisto ir šilumos. Sibire reikėjo dirbti labai ilgą valan-das, todėl negaudavo užtenka-mai poilsio. Jei nepadarė daro tiek darbo, kiek buvo jai paskir-ta, užrakindavo ją baudos kam-barėlyje.

Daug sunkumų ji patyrė per visą savo gyvenimo laikotarpį, kai buvo likę tik trylika mėnesių baismės, jai davė geresnio maisto. Stengėsi ją gražiai nufotografuoti ir tą nuotrauką nusiųsti žmonėms, kurie už ją kovojo. Tos jų pastangos nepasisekė. Po to, ji vėl buvo grąžinta į kalėjimą. Ji visada pasitikėjo Dievu ir visur stebino savo ištverme ir gera nuotaika.

Pagalijau jai buvo leista grįžti į savo kraštą. Dabar ji gyvena Vilniuje. Jos kryžiaus kelias dar nepasibaigė.

Rima Idzelytė,
Detroito „Žiburio“ aukšt.
lit. m-los mokinė
(„Žiburio spinduliai“).

Senas jautis baubia. (Debesys ir griaustinis). Varėna.

Visi sako, kad atgimė Lietuva, bet juk ji niekada nebuvo mirusi.
Piešė Arista Strungytė,
Marquette Parko lit. m-los 8 sk. mokinė

DIDELĖ PUOTA LIETUVOJE

Vasarį Šešioliuktosios šventė Lietuvoje buvo linksmai švenčiama. Vaikai ir tėvai apsi-rengę tautiniais drabužiais giedojo Lietuvos himną ir dainavo kitas lietuviškas dainas. Mano draugės, teta ir dėdė ten buvo ir sakė, kad jie ten visi patrio-tiškai nusiteikę. Žmonės laikė rankose Lietuvos vėliavas. Aš labai norėjau ten būti.

Buvo leista lietuviams iškelti Lietuvos vėliavą Gedimino pilyje. Ten dalyvavo tūkstančiai žmonių, kurie viską matė. Viskas buvo labai gerai suorganizuota ir vėliava iškelta. Sunku net tikėti. Metų metais visa tai buvo draudžiama, o dabar ji plevesuoja Gedimino kalne.

Dabar leidžiama klausytis įvairius lietuviškos muzikos. Susidarė viena muzikos grupė „Antis“, kuri važinėja su koncertais po visą Europą. Dienraštį „Drauge“ skaičiau, kad jaunimas labai mėgstą „Antį“. Linksma girdėti, kad dabar daugiau leidžiama, negu seniau.

Žmonės dabar visur gali kalbėti lietuviškai. Rusai turi išmokti lietuvių kalbą. Lietuviai darbai sužino tikrą Lietuvos istoriją ir mokyklose vaikučiai dabar mokosi iš tikrų istorijos vadovėlių.

Mano visos pusseserės ir pus-broliai gyvena Lietuvoje. Man linksma, kad jie dabar laimingi, negu seniau.

Arista Strungytė,
Marquette Parko lit.
m-los 8 sk. mokinė.

UŽ NUOPELNUŠ

Vienas žydas labai pasitar-navo Rusijos revoliucijos labui. Už jo nuopelnus Stalinas jį pasikvietė pas save, kad apdovanotų. Pirmiausia jį paklausė, ko jis norėtų už savo nuopelnus.

Žydas kukliai padėjo už jo įvertinimą ir sakė nieko ne-noris, esąs patenkintas, kad turėjo galimybės pasitarnauti savo brangiai tėvynei, užtai esąs pilnai atlygintas.

Stalinas būtinai pareikalavo pasakyti, kokių dovanų jis norėtų, jei nepasakys, tai jis užpykaiš.

Žydas nenorėjo Stalino užpy-kinti ir pareiškė savo pagei-davimą:
— Jeigu taip, tai prašau man duoti vizą į Ameriką.

KRAUSTYMASIS

Šiandien tau reikia kraus-tytis. Turi tik vieną problemą, susidėti visą į vieną maišą ko tau reikia ir užsidėjęs ant galvos neštis. Ką tu pasiimsi?
Atsako trečio skyriaus mokiniai:

Išsikraustant, aš pasiimčiau šiuos daiktus su savim: apati-nius drabužius, degtukus, kėlnes, marškinius, muilą, rankšluostį, pagalvę, patalus, peilį, šakutę, lėkštę, puodą virimui, pinigų apsipirkimui.

Viską supakuočiau taip: pir-miau ištiesčiau patalus ant žemės. Padėčiau pagalvę, uždė-čiau puodą, lėkštę, šakutę, peilį, šakstą, muilą ir visą kitą ant viršaus. Suriščiau visus keturis patalo kampus, užsidėčiau ant galvos ir neštiau.

Petras Karuža,

PAVASARIS

Pavasari matai pro langus
Pirmus žalius lapelius.
Ten paukštis tupi ant šakos,
O žvirbliukas ant tvoros.

Saulė šviečia pamažu,
Viskas auga. Taip ramu!
Žibuoklės žydi laukuose,
O alyvos darželiuose.

Vilija Gulbinaitė,
Los Angeles šv. Kazimiero
lit. m-los 3 sk. mokinė.
(„Pėdsakai“)

VĖJAS

(Lietuvių tautosaka)

Kartą ėjo žmogus savais rei-kalais. Beidamas pamatė po krūmu didelią ūsais gulintį žmogų. Jis jį užkalbino:
„Nustok tinginiavęs, kelkis, laikas yra brangus!“ — „Aš esu Vėjas, palik mane ramybėje ir eik iš čia tolyn“. Žmogus nejo tolyn ir nenustojė žadines vėją. Supykęs Vėjas pakėlė ranka vieną ūsą ir papūtė truputį pro lūpas. Paskiau vėl ramiai at-siguldamas piktai pridūrė žmogui: Eik, eik tolyn, greičiau išnyk iš mano akių!

Žmogus daugiau nieko nebe-sakė ir nuėjo tolyn. Kai parėjo namo, labai nustebė, bet kartu ir išsigando. Jo namelis buvo aukštyn kojomis apverstas. Viskas išdraskyta. Tada suprato žmogus, kad tas Vėjas, gulėdamas po krūmu, pūstelėjo ir iš-darke jo namelį. Vėjas supyko, kad žmogus išdrįso jį žadinti. Jis parodė savo galybę. (Papasako-jer Gerlikas, 80 m. amžiaus. Linkuvos mst. Užrašė J. Jane-liūnas, 1928 m.)

Piešė Lina Grigalaitė

IŠ BIRZIEČIŲ TAUTOSAKOS

Paziūrėk į akis, klausk ir sveikatos.
Tada išmoks, kai akys iš kaktos iššoks.
Tos akys verčia, tos juokiasi. Ir akmuo su akmeniu susitinka.
Devyni amatai, dešimtas badas.

Man reikėjo kraustyti. Aš nešiau atklodę, pagalvę, drabužius, maistą, batus ir pinigus. Nežinojau, kaip galiiu viską į vieną maišą sudėti. Pir-miau idėjau atklodę, tada pagalvę. Paskiau drabužius, maistą, batus ir pinigus. Atklodė mane sušildys kai bus šalta. Pagalvę naudosi galvai padėti. Drabužius dėvesiu. Maistą valgysiu. Batai šildys mano kojas. Pinigus, kad galė-čiau baldus ir visus kitus reika-lingus daiktus pirkti.

Aušra Mulokaitė,
Abu Los Angeles šv. Kazimiero
lit. m-los mokiniai.
(„Pėdsakai“)

KETURIASDEŠIMT METŲ

Ne taip seniai mokyklos džiaugėsi sulaukusios 25 metų sukakties, o dabar daug lietu-viškų mokyklų puošiasi 40 metų vainiku. Jų eilėje yra ir šv. Kazimiero lituanistinė mokykla Los Angeles mieste. Tai neeilinei progai paminėti išleido kuklų leidinėlį „Šeštadienienei 40!“ Leidinėlį paruošė mokyklos direktorė Ma-rytė Newsom su talka. Daur nuotraukų iš mokyklos gyven-i-mo, kurias šiam leidiniui paruošė A. Balchas, R. Giedraitis, M. Newsom ir tėveliai. Meniška apipavidalino Dan-guolė Kuolienė. Mašinėle gražiai perrasė Laima Jara-šūnienė. Spausdintas Xerox būdu. Be istorinių žinių ir sveikinimų leidinėlį užpildo mokyklų kūryba.

Labai gražu, kad šio mokyk-lą globoja šv. Kazimiero pa-rapija: steigėjas prel. J. Kučingis ir dabartinis klebonas kun. dr. A. Olsauskas.

„Tėvynės zvaigždutė“ linki šiai mokyklai atšvęsti 50 metų aukšnij jubiliejų, o dienraštis „Draugas“ laukia naujų bend-radarbių ir skaitytojų.

PRANEŠIMAS GALVOSŪKIŲ SPRENDĖJIMŲ

Sprendimai patikrinti, taškai suskaiciuoti, įvertinimai atlikti. Laukiu mecenatų paskirtų pin-gų premijoms. Kai juos gausiu, viešai paskelbsiu visus duome-nis ir kiekvienam laimėtojiui nusiųsiu užtarnautą premiją. Tikiu, kad tas laukimas ilgai neužsitęs.

Redaktorius